

EHITUS**Riito saneerimiskava täitmise kaheldakse**

Kümmekond Riito Ehituse ASI võlausaldajat tahavad ehitusfirma saneerimiskava tühistamist, sest nad ei usu, et ettevõtte suudab täita saneerimiskava, kuna on juba eelmise aasta lõpust maksejõuetu. ▶ 7

**KURB STATISTIKA****Töösurnad tegid kümne aasta rekordi**

Möödunud aastal kasvas tööõnnetuste hulk võrreldes aasta varasemaga 282 juhtumi võrra, kokku teatasid firmad mullu rohkem kui 5000 tööõnnetusest, millest 26 lõppes kõige traagilisemalt. ▶ 6

PANE TÄHELE**Äripäev ilmub suvel kolm korda nädalas**

26. juunist kuni 18. augustini ilmub Äripäev esmaspäeval, kolmapäeval ja reedel.

Veebilehel www.aripaev.ee värsked majandusuudised iga päev!

PÄEVA TEGIJA ▲**Tallink tegi võimsa kasumihüppe**

2015. aasta alguses Enn Pandi asemel Tallinki juhatuse esimeheks saanud **Janek Stalmeistril** on põhjust rahul olla: kontserni teise kvartali puhaskasum kasvas 83,2% võrra, olles 17,9 miljonit eurot. Tallinki teise kvartali käive kasvas 6% võrra. Tallink ja tema tütarettevõtted vedasid 2,6 miljonit reisijat, mida on 6,8% võrra rohkem kui eelmise aasta samal ajal. Igati tubli kasv, vaatamata kust poolt tahad. Kasuminumber on aga lausa vaimustav.

▶ **Loe lisaks lk 14-15**



Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Reede, 11. august 2017
nr 141 (5739) 3 eurot

EUR/USD
1,1737 ▼

USD/EUR
0,8523 ▲

EUR/SEK
9,5638 ▼

EUR/RUB
70,1673 ▼

NordPool
38,22 ▼

Euribor
-0,271 ▼

TULEMUS

Ehituse magus ja mõru

Ehitusfirma Merko esimene poolaasta pani Tallinna börsi investorid unistama aktsia uuest tipust, aga Nordeconi tulemused tegid firma aktsiast ühe päeva suurima kukkuja. ▶ 4-5, 13



▲ Praegu näiteks Tallinnas Noblessneri sadamalinnakus ehitav Merko rõõmustas investoreid esimesel poolaastal nii kasumi kui ka käibe kasvuga. FOTO: ANDRAS KRALLA

LÜHIDALT

Uus eelnõu loob mitu uut raha kulutamise võimalust

Valitsus kiitis eilsel istungil heaks rahandusministri esitatud seaduseelnõu, mis võimaldab tulevikus netipoes krediitkaardi ja pangalingita maksta ja saada koordineeritud oma erinevates pankades asuvate kontode seisu kohta. Internetimaksude turvanõuded lähevad aga karmimaks, mistõttu väheneb paroolikaartide kasutamisa, teatas rahandusminister Toomas Tõniste. "Makseteenuste turu, eelkõige kaardi-, interneti- ja mobiilmaksude, kiire areng on tingitud vajaduse seadusi kaasajastada. Senise regulatsiooniga pole hõlmatud paljud uuenduslikud maksetooted ja -teenused, mistõttu võivad tekkida olulised õiguslikud probleemid nii konkurentsi, turvalisuse kui ka tarbijakaitse valdkonnas," selgitas rahandusminister Toomas Tõniste. Uusi teenuseid võivad osutada üksnes ettevõtjad, kellel on selleks finantsinspektsiooni luba.

TS Laevad arutab viienda laeva ostmist sügisel

Kui lõpeb suvine kõrghooaeg mandri ja suur-saarte vahelisel laevaliiklusel, analüüsivad Tallinna Sadam ja tema tütarfirma TS Laevad reisisjate statistikat ja otsustavad selle põhjal vajaduse viienda laeva ostmise järele, kirjutas ERRi uudisteportaal. TS Laevadele kuulub praegu neli uut parvlaeva: Tõll, Piret, Leiger ja Tiiv. Lisaks kehtib ettevõtte parvlaeva Hiiumaa prahtimisleping 1. oktoobrini ning asenduslaevana saab vajadusel kasutada veel Regulat.

Eesti ekspordi vedurid on elektriseadmed ja puit

Kaupade eksport kasvas juunis võrreldes eelmise aasta juuniga 11% ja import 6%, teatas statistikaamet. II kvartalis võrreldes eelmise aasta II kvartaliga kasvas eksport 8% ja import 7%. Juunis eksporditi Eestist kaupu jooksevhindades 1,1 miljardi euro väärtuses ning imporditi Eestisse 1,2 miljardi euro eest. Kaubavahetuse puudujääk oli 123 miljonit eurot (2016. aasta juunis 156 miljonit eurot). Ekspordi peamised sihtriigid olid Soome (16% Eesti koguekspordist), Rootsi (14%) ja Läti (9%). Eksport kasvas enim Hollandisse (34 mln eurot), Venemaale (29 mln eurot) ja Saksamaale (21 mln eurot). Hollandisse suurenes mineraalsete toodete (sh põlevkivikütteeõli), Venemaale mehaaniliste masinate ning Saksamaale elektriseadmete (sh kommunikatsiooniseadmed) ja metallijäätmete väljavedu. Kaupadest eksporditi enim elektriseadmeid, mineraalseid tooteid ning puitu ja puittooteid.

EHITUS

Eesti majatootja ehitas Hiinas Disneylandi

Värskelt Eesti Puitmajaliidu juhatuses esimeheks saanud Kaarel Väer ütles, et käes on ideaalne aeg vallutada Aasia turg.

LAURI LEET
kaasautor



▲ Eesti Puitmajaliidu juht Kaarel Väer soovib Aasia turul kannatlik olla. FOTO: RAUL MEE

"Praegu soosib puitmajade tootmist ja paigaldamist Hiinas sealne muutunud seaduslik, mis keskonnaprobleemide, õhusaaste ja muu sellise tõttu sunnib näiteks puhkeküla ehitajaid rajama vaid puudust maju," ütles Väer Äripäeva teemaveebile ehitusudised.ee.

Väeri juhitud Kuressaare asuv ehitus- ja tootmisettevõtte Saare Ereki juba ekspordib Hiinasse. Ust Aasia turule hakkas ettevõtte avama kolm aastat tagasi, kui pärast analüüsi selgus, et keegi Eestis väga Aasia suunal ei toimetanud. Esimese tellimuse Hiinast jõuti eelmisel aastal.

"Esimene maja, kohvik-restoran, on püstitatud Shanghaisse rajatud Disneylandi. Pooleli on järgmine projekt, puhkeküla arendus Tiibeti ja Mongoolia piiri lähedal. Sel suvel on kavas suurendada kohapealset

PANE TÄHELE

14. septembril kohtuvad mõjukad Eesti ehitusmaterjalide tootjad konverentsil "Materjalitootjate äriplaan 2018 - kuidas pääseda piiri taha?". Tänavu on konverentsi fookus ekspordil: kuulame, millised on võimalused ja kellel eelised, pääsemaks Eestist väljaspool enda tooteid ja teenuseid pakkuma. Kaarel Väer kõneleb konverentsil puidusektorile aktuaalsetel teemadel.

müügimeeskonda - järelkult potentsiaali asjal on," rääkis ta.

Väer rõhutas, et Hiina on suurte võimaluste turg, aga kiiret tulemust oodata ei tasu.

"Meil läks esimeste tellimuste saamiseks

kaks ja suuremahulise koostöö alustamiseks kolm aastat," ütles ta.

Väer nentis, et Aasias võtab puitmajade müük ja turundus märksa kauem aega kui sellega juba harjunud Euroopas, kuid sellegipoolest tasub olla kannatlik ja tuua Aasias suheldes esile Eesti puitmajatootjate tugevad küljed.

"Kui klient pole huvitatud suvemajast, on ta ehk huvitatud element- või moodulkontseptsiooniga kortermajast. Siin tuleb jällegi mängu koostöö tootjate vahel, et suuremaid mahte täita," ütles ta.

Väer näeb Hiinat ja Aasia turgu tervikuna hea alternatiivina Skandinaavia turule. "Siit tulebki välja Eesti Puitmajaliidu ja sektori tugevus: kui on suuremad päringud, on alati võimalik panna seljad kokku ja minna koos lahingusse. Seda ka tehakse," kiitis ta.

RAAMATUD

Savisaare firma müüs mullu 189 euro eest

KOIT BRINKMANN
koit.brinkmann@aripaev.ee

Keskerakonna endise juhi, Tallinna linnaape ametist tagandatud ja altkäemaksusüüdistusega kohtu all oleva Edgar Savisaare firma Fixor Holdingu eelmise aasta müügitulu oli 189 eurot, summa õnnestus teenida Savisaare raamatute jaemüügist.

Aasta lõpus oli ettevõtte raamatuid järel 11 103 euro väärtuses.

Edgar Savisaare riigikogu liikmest poja Erki Savisaare juhitud Fixor Holdingul oli üks töötaja, kelle palgakulu oli aasta peale 6760 eurot. Aruandeaasta kahjum oli 17 000 eurot. Ettevõtte omakapital oli 131 000 euroga plussis. Mäletatavasti tegi Fixor Holding kinnisvarabuuri ajal paar magusat tehingut Rae vallas ja sellelt teenitud tulu hoiab aastaid sisuliselt tegevusetu ja igal aastal kahjumit teenivat firmat vee peal. Kinnisvarainvesteeringu-

te reale on märgitud 105 024 eurot. Savisaare ettevõtte soetas JOKK-tehinguga 2004. aastal Oliver Kruuda osalusega firmalt 500 000 krooniga (32 000 eurot) suvila Keila-Joal. Kinnisvaraspetsialistid hindasid toona suvila tegelikuks väärtuseks 2,5-3 miljonit krooni.

Lisaks kuulub Fixor Holdingule Salusaare-nimeline 11,2hektariline saar Lämmijärves Venemaa piiri ääres. Salusaare kaasomanikuks sai Fixor Holding 2007. aasta aprillis. Kolm aastat hiljem ostis Fixor Holding ligi miljoni krooni eest ka teise poole Väino Suure firmalt Euromarine. Suurele kuulunud osale seatud 2 miljoni kroonine hüpoteek kustutati.

Fixor Holdingu kaudu toetas mitu suurärimeest aastatel 2004 ja 2005 Savisaare raamatu "Peaminister" kirjastamist. Toomas Annuse, Urmas Sõõrumaa, Alexander Kofkini, Rein Kilgi ja teiste tugi ulatus 430 000 kroonini (27 500 euron).

IDUFIRMAD

Ei pea hakkama kohe suurt raha nuiama

Startup Estonia tegi kokkuvõtte kohaliku idumaastiku esimesest poolaastast: inimesi palgatakse juurde, käive kasvab, keskmine investeeringu suurus kuivab kokku.

Startup Estonia kogutud andetest selgub, et idufirmade töötajate arv kasvab kiiresti - kolme kuuga palgati juurde 200 inimest. Kui esimese kvartali lõpus oli idude palgal 2451 inimest, siis teise kvartali lõpuks oli töötajaid 2648.

Startup Estonia osutab, et üle poole töökohtadest on loonud ja kolmveerandi maksudest maksab siiski ainult 5 protsenti idufirmasid. Suurim tööandja on TransferWise, mille palgal on Eestis 451 inimest. Teisel kohal on Pipedrive (236), kolmandal AdCash (97), neljandal Starship Technologies (94) ja viiendal Cleveron (93).

Esimese poolaasta käibe edetabelit juhivad AdCash (15 miljonit eurot), ZeroTurnaround (8,3 miljonit), Starship Technologies (6,2 miljonit), Pipedrive (4,4 miljonit) ja Taxify (2,7 miljonit).

Enim investeeringuid on suutnud tänavu kaasata Skeleton Technologies (15 miljo-

134

miljonit eurot oli esimesel poolaastal Eesti idufirmade käive kokku.

nit eurot), ZeroTurnaround (3,5 miljonit eurot) ja Funderbeam (2 miljonit eurot). Investeeringute hulk on mullusega võrreldes kasvanud 21-lt 35-le, kuid keskmine investeeringu suurus on hoopis kõvasti kahanevad. Kui tänavu oli see 721 000 eurot, siis mullu terve aasta jooksul tehtud 40 investeeringu keskmine oli 2,5 miljonit eurot.

Startup Estonia viitab, et suurinvesteeringute asendamine suurema hulga väiksematega annab märku idufirmade ökosüsteemi arengust ja sellest, et värskeatel ja väiksematel tegevitel on kergem oma vajadusi katta ja nad ei pea algusfaasis suurinvesteeringuid nuiama. Samas ei puudu ka suured investeeringud, nagu 2016. aasta lõpus Starship Technologies kaasatud 9,4 miljonit eurot.

ROIGASAIAD OÜ

Roigasaadade valmistamine ja paigaldamine

tel 509 2933 • info@roigasaiaid.ee
www.roigasaiaid.ee

www.kasiraamat.ee

Erinevate kaubaaluste ja pakkekomponentide tootmine, HT töötus

kaubaalused.com

Telefon 51 05 565
investor@invester.ee

28. septembril 2017 Nordea Kontserdimajas

MAJANDUSKONVERENTS

Äriplaan 2018

Mõjuvõimsad, autoriteetsed ja aktiivsed Eesti ettevõtjad räägivad oma ootustest ja hirmudest 2018. aasta eelarve koostamisel.

Konverentsil esinevad:

Suurettevõtja ja investor	Ain Hanschmidt
Olerexi omanik	Antti Moppel
LHV Grupi asutaja ja suuromanik	Rain Lõhmus Äripäeva 2016. aasta äriimees
MarkIT asutaja ja juht	Andres Agasild
Rand & Tuulberg Grupi üks omanikke	Raivo Rand
Eesti Panga president	Ardo Hansson
Eesti Vabariigi peaminister	Jüri Ratas
Cleveron osanik ja juht	Arno Kütt
Uuetoa talu peremees	Jaak Läänemets
Ettevõtja ja kirjanik	Armin Kõomägi
investor ja kinnisvarafirma Ober-Haus asutaja	Paul Oberschneider
Investor ning Starship Technologiesi kaasasutaja ja tegevjuht	Ahti Heinla
Nordea ja DNB ühendpanga juht	Erkki Raasuke
ABC Grupi juht	Jüri Vips

Konverentsi soodushind registreerimisel kuni 31. august 2017 599 eurot (km-ga 718,8 eurot)

Registreerimine veebis www.ariplaan2018.aripaev.ee või Marili Niidumaa marili@aripaev.ee

Korraldaja:

Äripäev

Toetajad:

MarkIT, Moller Auto, Creditinfo, Coca-Cola HBC Eesti

TULEMUS

Ehitusgigandid näitasid vast

Kui Merko tulemused panevad investoreid unistama aktsia hinna uuest tipust, siis Nordecon tekitab meelehärmi.

LIINA LAKS,
ARTUR-ERIK LINDMAA
aripaev@aripaev.ee

Äripäev



Nordeconi poolaasta majandustulemustest selgub, et kontsern kukkus puhaskahjumisse, aga kasvatas korralikult käivet. Merko Ehitus valmistab samal ajal oma investoreitele parema üllatuse, kasvatades oluliselt käivet ja kasumit.

Nii Merko kui ka Nordeconi pikaajaline aktsionär, Adaur Grupi juhataja Tõnu Toompark usub, et mõlemad on tugevalt juhitud ettevõtted, mis suudavad talle kui väikeaktsionäri tulu toota. Eilsetest uudistest rõõmustas teda väga Merko kasuminumber ja tulemuste peale tõusnud aktsia hind. "Meelehärmi valmistab Nordeconi teises suunas liikumine," nentis ta, kuid ütles, et emmakumma firma aktsiaid ta esialgu müüa ega juurde osta ei kavatses.

Nordecon näeb turul palju kitsaskohti

Kuigi kõikjal näib käivat vilgas ehitustegevus, näeb Nordecon mitut kitsaskohta: karm konkurents lööb hinnad alla ja teilsalt pole oodata sellist hüppelist tellimuste kasvu nagu mullu. Eesti ehitusturu peamiseks mõjutajaks peab kontsern eelkõige avalikku sektorit, mille tellimuste maht on sõltuvuses Euroopa Liidu rahast.

Muret teeb ka konkurents. "Lisaks teada ja tuntud peatöövõtjatele sekkuvad üha enam senised alltöövõtjad, seda tingituna eelkõige riiklike ja omavalitsuse tellijate jätkuvast poliitikast hoida riigihangetel kvalifitseerumise nõudeid madalal, tuues nii kohati kvaliteedi ohvriks madalaimale hinnale," kritiseeris Nordeconi investorsuhete juht Andri Hõbemägi börsiteate vahendusel ehitusturul valitsevat olukorda. Kui siia lisada veel materjalide kallinemine, siis see kõik panigi Nordeconi raskesse olukorda.

Poolaasta arvestuses jäi kontsern kahjumisse: esimeses kvartalis teenitud ligi miljonieurone kahjum, mis tekkis suuresti Rootsi turul ilmnunud ootamatute kulude tõttu, rõhus ka teise kvartali bilanssi. Kuigi kontsern jäi teises kvartalis ligi 0,2 miljoni eurose puhaskasumiga plussi, kujunes poolaasta kahjumiks ligi 0,9 miljonit eurot. See teeb kahjumiks 0,03 eurot aktsia kohta. Võrreldes möödunud aasta sama ajaga oli kontserni teise kvartal tulemus nõrgem: toona kirjutati joone alla 1,2 miljoni euro suurune puhaskasum.

Odavat tööjõudu enam pole

Seevastu kasvas kontserni müügitulu: teises kvartalis oli see 61,8 miljonit eurot, poolaasta lõikes 103 miljonit – seda on aastatagusega võrreldes ligikaudu 40 protsenti rohkem. Positiivset efekti vähendas aga kulude kasv, mis jäi poolaastal 100,4 miljoni euro juurde.

Hõbemäe hinnangul on probleem hea tööjõu nappus ja sellest tuleb ka heade allhankijate nappus. Selle on osaliselt tinginud suur elamuehitusboom. "Eelkõige elamuehituse vallas rajatakse Eesti turu kohta samal ajal suurt hulka objekte," selgitas Hõbemägi. See aga võimaldab allhankijail "julgemalt hindu tõsta". Et ehitusboom Põhjalasse suundunud Eesti ehitajad kodumaalet tooks, mis tööjõunappust vähendada aitaks, kontsern aga ei looda.

Hinnasurve väljendub ka kontserni mar-

» Ei saa välistada, et Merko aktsia läheb vanu tippe püüdma 20 eurost kõrgemal.

investor Oliver Peek

ginaalis: kui veel möödunud aastal saadi korraliku kasumi toonud elamuhoonete ehitussegmentis marginaaliks 9,2 protsenti, vähenes tulemus sel aastal 4,2 protsendile.

Nordeconi kontserni brutokasum esimesel poolaastal oli 3 139 000 eurot, aasta varem oli tulemus 4 153 000 eurot. Brutokasumlikkus oli 3%, mullune tulemus oli aga 5,6%.

Pilk välisturgudele

Praegu teenib Nordecon ligi 7 protsenti oma müügitulust välisturgudel: Rootsis ehitatakse kolmandat kaheksakorruselist kortermaja, Soomes tehakse pingutusi alltöövõtjast peatöövõtjaks saamiseks. Ukrainas jätkub sõjaline konflikt ning ebastabiilne poliitiline ja majanduslik olukord piiravad küll teatud määral Nordeconi tegevust, kuid Kiievi ümbruses pole nende turuolukord halvenenud.

Nordeconi aktsia sөөstis pärast tulemuste avaldamist langusse. Eile õhtuks oli aktsia hind kukkunud 3 protsenti, 1,25 euro

peale. Viimase 12 kuuga on kontserni aktsia 10 protsenti võrra kallinenud, sel aastal oli kontserni kõige tugevam kuu mai, mil aktsia hind küündis 1,45 euronit, kuid seejärel toimus järsem langus.

Käivet ja kasumit märkimisväärselt kasvatanud Merko Ehituse finantsjuht Signe Kukin kommenteeris tulemusi tagasihoidlikult kui "ootuspäraseid". Tegelikult näitas Merko uhket kasvu: teises kvartalis saadi 70,7 miljonit eurot müügitulu – viiendiku võrra rohkem kui mullu – ja 2,2 miljonit eurot puhaskasumit. Esimese poolaasta lõpetas kontsern 128,8 miljoni eurose müügitulu ja 3,2 miljoni eurose puhaskasumiga. Kasum aktsia kohta on 0,18 senti.

Investor ootab Merkolt uusi rekordeid

Oliver Peek, kes omab ettevõtte Siseinfo OÜ kaudu 0,57 protsenti Merko aktsiast, peab Merkolt hea potentsiaaliga ettevõtteks. "Merko tulemused tunduvad head, millegagi väga norida ei ole. Tegemist on ühe parima ehitus- ja arendusettevõttega Eestis, mis on väga hästi kapitaliseeritud ja saab seetõttu ette võtta projekte, mis teistel üle jõu käivad," ütles Peek. Tema näeb ettevõtte tulevikku optimistlikult ja seda peaks tema hinnangul toetama ka ehitusturu tugev areng.

"Ehitusboom on ilmselt alles tuure üles võtmas, mis tähendab et Merko jaoks võib parim aeg alles ees olla. Erasektor juba ehi-

tav, varsti aga hakkab ka riik suuri projekte euroraha eest ehitama. Ehituslepingute portfelli jõudis juba teises kvartalis rekordkõrgel, kui Merko teatas oma ajaloo suurimast, 100 miljoni eurosest ehituslepingust Lätis," ütles Peek.

Positiivne areng on kajastanud ka aktsia hinnas: viimase 12 kuuga on kontserni aktsia kallinenud enam kui 15 protsenti. Peek näeb aktsiale veel korralikku tõusupotentsiaali. "Ei saa välistada, et Merko aktsia läheb vanu tippe püüdma 20 eurost kõrgemal," arvas Peek.

Välismaal saadi jalg ukse vahele

Tubli kolmandik Merko kasumist tuli välismaalt: Lätis sõlmiti kevadel ülisuur, 100 miljoni eurone kaubanduskeskuse ehitusleping. Merko finantse turgutas eelkõige korterimüük: poolaastaga tehti rahaks 26,9 miljoni eest kortereid – möödunud aastal oli sama näitaja 17,4 miljonit.

Merko juhtkond märkis börsiteates, et korteriturg Tallinnas ja Vilniuses on jätkuvalt aktiivne, ehkki hinnalagi tundub käes olevat. Samas on arenguruumi veel Riias, kus korteriturg pole kaugeltki samasugust hoogu sisse saanud, nagu on naabrite juures. Kui Leedus loodab kontsern rohkem riigihankeid näha, siis Eestis arvestab Merko sellega, et ärikinnisvara objektide puhul on tulevikus väiksem hoog sees, kuid rohkem mahtu lisandub infrastruktuuri poolel.



Uuolulisi tulemusi



▲ Eesti turu peamiseks mõjutajaks peab Nordeconi kontsern eelkõige ELi rahast sõltuvuses olevat avalikku sektorit.

FOTO: ANDRAS KRALLA

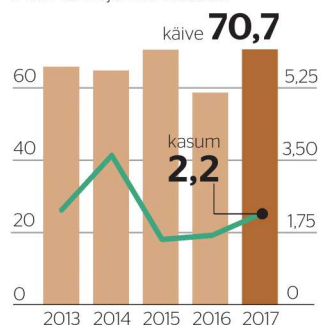
10

protsendi võrra on Merko aktsia viimase 12 kuuga kallinenud.

TULEMUSED

Merko tulemused aina paranevad

II kvartal miljonites eurodes



Merko aktsia hüppas tulemuste peale

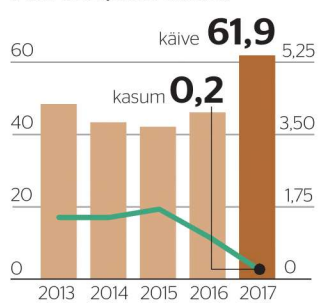
eurodes



ALLIKAS: MERKO, BLOOMBERG

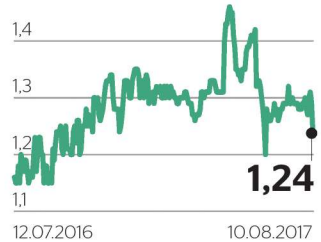
Nordecon on hädas kasumi kasvamisega

II kvartal miljonites eurodes



Nordeconi tulemused panid aktsia langema

eurodes



ALLIKAS: NORDECON, BLOOMBERG



▲ Arco Vara juht Tarmo Sild. FOTO: EIKO KINK

Arco Vara müüs poolaastaga kaks korterit

Arco Vara tulud jäid möödunud aastale tublisti alla ja ettevõtte kahjum süvenes.

Arco Vara teise kvartali müügitulu oli miljon eurot, mis jääb mullusele perioodile poole võrra alla. Poolaasta lõikes kahanes müügitulu 63,5 protsenti, 2,6 miljonile eurole. Teises kvartalis oli kahjum 0,4 miljonit ja poolaastas 0,6 miljonit eurot. Kortereid müüs Arco Vara kontserni arendatavates projektides sel poolaastal kaks tükki – mölemas kvartalis ühe – ning hoo- nestamata kinnistuid müüdi kuus tükki.

Kontserni laenukoormus suurenes esimesel poolaastal 5,1 miljoni euro võrra, 18,5 miljonile eurole.

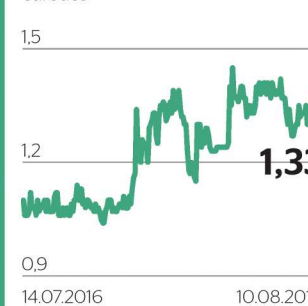
Sild: lõppes retk läbi kõrbe

Arco Vara juht Tarmo Sild lubas börsiteates, et teine kvartal jääb ettevõtte viimaseks kehvade tulemustega kvartaliks. "Sellega saab läbi ka meie retk läbi kõrbe, mis nõudis väga täpset rahavoo juhtimist. Kahjuks me ei suutnud ennast ületada ning ei alustanud Kodulahe valmiskorteri müüki, kuna ehituse valmimisgraafik on Arco Varast mitteolenevatel põhjustel veninud," kirjutas ta.

Sild selgitas, et ettevõtte teenis tulu üksnes kinnisvara va-

HIND Arco Vara aktsia liikumine viimase 12 kuu jooksul

eurodes



ALLIKAS: BLOOMBERG

hendus- ja hindamisteenustega ja rendile andjana, kolme kuu jooksul kokku miljon eurot.

Sild lisas, et kolmandas kvartalis on juba alustatud Kodulahe korterite klientidele üleandmise ja müügiga. Tema kinnitustel ületab esimese etapi kogu oodatud müügitulu 16 miljonit eurot. "Oleme sel kursil, et aasta lõpuks realiseerida kogu esimene etapp ja vabanev raha suunata uutesse arendustesse," kinnitas ta.

"Kokkuvõttes, olemasoleva töö pinnalt näeme, et aasta teine pool tuleb uudisterohkem ja kasumlik," lubas Sild.



EESTI MESSID esitleb

**OŠALUSLEPINGUTE
SÕLMIMINE ON ALANUD!**
WWW.TOIDUMESS.EE

Tallinna Lauluväljak, 4.-5. mai 2018.
Sissepääs tasuta.

70 000m2 messipinda - 500 eksponenti - 100 000 külastajat



SÖÖMA!

EESTI TOIDUMESS

LÜHIDALT

Pärnus "võidurelvastuvad" spaahotellid

Viimastel aastatel toimunud suvepealinna spaahotellide "võidurelvastumine" on toonud märgatavaid tulemusi: mitu Pärnu tervisekeskust ja majutusasutust on viinud kasuminumbril ligemale miljoni euroni, kirjutas Pärnu Postimees.

Väljaanne loetleb, et spaahotelli Viiking omanikfirma Taastusravikeskus Viiking OÜ teenis mullu 4,7 miljoni eurose käibe juures 1,4 miljonit eurot kasumit. Tervise Paradiisi omanike moodunud aasta kasum oli 1,3 miljonit ning käive 6,1 miljonit. Ravispaahotelli Tervis majandava ASI Sanatoorium Tervis mullune müügitulu oli aga 7,9 miljonit eurot ja kasumit teeniti 850 000 eurot.

Soome tõstab sigarettide hinda

Soome plaanib ülejärmisel suvel märgatavalt tõsta sigarettide hinda – pakk suitsu hakkab 2019. aasta juulis maksma üle 7 euro, kirjutas Iltaalehti.

Soome valitsuse plaan on tõsta suitsu hinda kokku 18 protsenti ning tõus toimub neljas jaos, millest esimene jõustub tuleva aasta alguses. Praegusega võrreldes tähendab see hinnatõusu 1,25 euro võrra. Tubakaaktsiisi tõusust loodab valitsus saada riigikassasse juurde 270 miljonit eurot.

Odavam pakk suitsu maksab Soomes praegu umbes 6 eurot, veel 2008. aastal oli suitsupaki hind 4 euro ringis, märkis Iltaalehti.

RMK arvutas ennast hiiglekahtumisse

Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK) lõpetas möödunud majandusaasta 232,5 miljoni eurose kahjumiga, kirjutas Eesti Ekspress. Hiiglaslik kahjum tulenes sellest, et RMK hindas ümber oma metsa (ametlikus sõnapruugis bioloogilise vara) väärtuse. Metsade hind kahanes 277,9 miljoni euro võrra – ümberhindluseta oluks ettevõtte 45,4 miljoni euroga kasum. Põhjuseks on puidu hinna langus – prognooside järgi on lähema kümne aasta keskmine hind 47,42 €/m³. Aasta varem oodati hinda 49 €/m³.

Maksuameti juht sai finantsinspektsiooni nõukokku

Äripäev kirjutas kolmapäeval, et finantsinspektsiooni nõukokku hakkab peagi kuuluma ka maksu- ja tolliameti värske peadirektor Valdur Laid, kes vahetab välja poliitik Valdo Randpere. Neljapäeval kinnitaski valitsus Laidi rahandusministri ettepanekul ametisse. Valitsuse kinnituse sai ka rahandusministerrüüri kantseri Veiko Tali nõukogus jätkamine.

OHUTUS

Töösurmad kerkisid kümne aasta tippu

MÄRT BELKIN
mart.belkin@aripaev.ee

Eelmine aasta oli must - tööõnnetuste hulk tõusis rekordtasemele ning hüppeliselt kasvas ka surmaga lõppenud õnnetuste arv.

Mullu teatasid firmad 5081 tööõnnetusest. Aastaga kasvas see 282 juhtumi võrra ning tõusu oli näha kõikides raskusastmetes. Valdavalt lisandus kergeid juhtumeid, kuid rohkem oli ka raskeid õnnetusi. Surmaga lõppenud tööõnnetuste arv oli viimase kümnenääd suurim. Kõige traagilisema lõpu sai tööõnnetus mullu 26 juhil.

"Loodame, et eelmine aasta oli erandlik ning selle aasta näitajad tulevad oluliselt paremad," ütles tööinspektsiooni meedianõunik Kristel Abel.

Eelmisel aastal paistsid raskete tööõnnetustega tema sõnul silma elektritöödega tegelevad ettevõtted ning seetõttu on inspektsioon tänavu selles sektoris järelevalvet suurendanud. Mitu kurva lõpuga elektritöödel toimunud õnnetust leidis aset küll Eesti firmades, ent riigist väljas. Näiteks juhtus novembris Rootsis õnnetus Leonhard Weiss Energy kahe töötajaga, kes jäid sealse Tyforsi alajaama juures pingele alla ning hukkusid.

Välditav kaotus

Mitme ehitusobjektile juhtunud õnnetuse puhul oleks kõige kurvem lõpp tegelikult olnud välditav. "Turvarakmed olid kinnitatud," resümeerib ühe juhtumi kokkuvõtte kuvalt. "Turvakõis oli kinnitamata," on võtmelause teises. Tööinspektsiooni pressiesindaja kinnitas, et peale järelevalve üritabki amet panusta-

TASUB TEADA

Tööinspektsioon pakub töoandjatele võimalust kutsuda oma ettevõttesse konsultant, kes annab nõu, kuidas luua ohutut töökeskkonda. **Konsultandi** kutsumiseks tuleb saata e-kiri aadressile ti@tie.ee.

da sellesse, et Eestis leviks ohutult töötamise kultuur.

Tartu Milli valus meeldetuletus

Töötajatega suhtlemise ja neile tööohutuse selgitamise tähtsust rõhutab ka Tartu Mill ASI juhataja Uno Lausing.

Tuntud tööstusfirmas juhtus mullu augustis traagiline õnnetus – kaks töötajat jäid viljapunkris mahutit puhastades vilja alla.

"Tööõnnetuse ametlik uurimine näitas, et ettevõtte õnnetusjuhtumid ei olnud ning traagiline õnnetus juhtus töötaja hooletuse tõttu," rääkis Lausing.

"Kuigi Tartu Mill on jälginud tööohutusnõudeid ning koolitanud töötajaid, tuletas möödunud aasta õnnetusjuhtum kõigile valusalt meelde, et ka igapäevasel erioskuseid nõudval tööl on riskid, mida töötaja peab oskama ise hinnata – ka siis, kui tehniliselt on võimalikud ohutusnõuded tagatud. Oluline on ohutusnõuete täitmist järjepidevalt meelde tuletada," tões Tartu Milli juhataja.

Pärast traagilise lõpuga õnnetust tegi firma uue põhjaliku riskianalüüsi, vaatas üle tööohutuse süsteemi ning juhendas kõiki ettevõtte töötajaid, et tagada nende ohutus tööülesannete täitmisel.

PANE TÄHELE

Suur osa õnnetusi juhtus elektritöödel

HKScan Estonia AS
toiduainetööstus

Töötaja hukkus ammoniaagilekke tagajärjel.

Florest Transport OÜ
veondus, laondus

Töötaja kukkus auto haagisest betoonpinnale.

Nescosub OÜ
haldus ja abitegevus

Töötaja pidi remontima kahveltõstuki. Töötaja töötas remondiboksist üksi. Töötaja leiti peatraumaga liikumatult lamamas tõstuki kahvli all.

Entek AS
elektrienergia

Raskeveok pörkas kokku korvistõstukiga, mille tagajärjel korvistõotanud elektrik paiskus korvist välja ja kukkus asfaldile.

Sillamäe SEJ AS
elektrienergia

Töötaja tegeles katlatsehhis põlevkiviõli jäätmete utiliseerimisega. Katla koldest paiskus välja tuleleek.

Winmill OÜ
ehitus

Töötaja töötas tellingul 7. korruisel ning kukkus sealte alla.

Esteve Terminal AS
veondus, laondus

Tõstetropi purunes ja last vajus töötajale peale.

Dvigatel Regital OÜ
metalltoodete tootmine

Töötaja hukkus kütusepaagi plahvatuse käigus.

Olbtar AS
veondus, laondus

Raskeveokil purunes Saksamaal vasak esirehv, mistõttu auto kaldus üle tee telgjoone. Toimus kokkupõrge vastutuleva veo-kiga.

Wesico Project OÜ
ehitus

Töötaja kukkus teiselatavalt tellingult.

Eesti Raudtee AS
veondus, laondus

Murdus 9 m pikkune elektripost, kus töötaja liinijuhtmeid vahetas. Töötaja kukkus postiga maapinnale ja sai kehavigastusi.

politsei- ja piirivalveamet
avalik haldus ja riigikaitse

Leiti Haapsalu politseijaoskonna mootorpaat, mille lähedalt leiti uppununa kaks piirivalvurit.

Ventilatsioonihoidlus OÜ
ehitus

Töötaja kukkus redeliit laskudes.

Liinihoolduse Varad OÜ
metsandus

Töötaja sai elektrilöögi öla vastu.

Sillamäe SEJ AS
elektrienergia

Töötaja avas omavoliliselt pingelise töötsooni lahtri ukse, eemaldas tõkkebarjääri ja võrkpiirde ning asetas parema käe ohupiirkonda.

MTR Halduse OÜ
ehitus

Juhtum Tallinna Sadama A-terminali väliala ehitusel.

Tatpar V.O OÜ
metalltoodete tootmine

Töötaja löikas ketasloikuriga metallkonteineri raami, ketas purunes ja tükid tungis rindu.

Tartu Mill AS
toiduainetööstus

Kaks töötajat jäid viljamahutit puhastades vilja alla.

Esteve Terminal AS
veondus, laondus

Laadimiskast lükkas töötaja kõhul ning töötaja jäi alakehaga selle alla.

OÜ Planray
ehitus

Töötaja juhitud kaubik pörkas kokku sõiduautoga.

Eltel Networks AS
ehitus

Töötaja sai pingele all olevalt liinijuhtmelt elektrilöögi ja kukkus korvist välja.

Mulgi Ehitus OÜ
veondus, laondus

Angaari katuse vahetusel kukkus mees 9,2 m kõrguselt betoonpinnale.

Leonhard Weiss Energy AS
ehitus

Kaks töötajat jäid Rootsis Tyforsi alajaama piirkonnas pingele alla.

26

inimest pidi eelmisel aastal elu jätma tööõnnetuse tagajärjel. See arv on viimase kümnenääd suurim.

Meie sisustame sinu kontori!

Pakume nii uut kui vähekasutatud kontorimööblit



- ANTIK
- KAPID
- KAUPLUSE SISUSTUS
- KONTORITARBED
- LAUAD
- MÖÖBLI LISATARVIKUD
- NAGID
- PEHME MÖÖBEL
- SAHTLIBOKSID
- TAHVLID
- TOOLID
- TURVA-JA HOIUKAPID
- VAHESEINAD
- VAIBAD

HEAD HINNAD!

info@ecofurni.com | www.ecofurni.com

ÄRA KULUTA RAHA EDEVUSELE, VAID OMA TEGEVUSELE

Kasutatud büroo- ja muu mööbel



E-N 10-17 R 10-18
Tähetorni 21j, Tallinn,
Tel 552 6608

www.Apuneks.ee

Ehitusuudised.ee



Värsked uudised ehitus- ja kinnisvarasektorist

EHITUS

Võlausaldajad soovivad Riito Ehituse saneerimise lõpetamist

Kümmekonna Riito Ehitus ASi võlausaldaja hinnangul pole enne jaanipäeva Harju maakohtu kinnitatud saneerimiskava täitmine tõenäoline, sest ettevõtte on juba eelmise aasta lõpust täiesti maksejõuetu.

KOIT BRINKMANN
koit.brinkmann@aripaev.ee



Äripäev

Seetõttu esitasid nad ehitusfirma saneerimiskava kinnitamise määruse tühistamiseks kohtusse määruskaebuse.

Kaebuses tuginetakse Riito Ehituse eelmise aasta majandusaruandele, mis esitati pärast saneerimiskava kohtus kinnitamist. "Need numbrid on kohutavad, mis sealt eelmise aasta lõpu seisuga välja tulevad," kommenteeris võlausaldajaid nõustav Ingmar Pärn. Ta lisas, et varem polnud võlausaldajatel selget ülevaadet ettevõtte tegelikust varalisest seisust.

Pärn imestas, miks ei kontrollitud enne saneerimiskava jaanuaris kohtule esitamist ettevõtte majandusseisu, kui see oli mullu septembris esitatud saneerimisavalduse ajaga võrreldes drastiliselt muutunud.

Arvelduskontol ja kassas 555 eurot

Nii selgus majandusaasta aruandest, et ehitusfirmal oli aasta lõpus rahalisi vahendeid kokku ainult 555 eurot.

Kuigi Riito Ehitusele pole kunagi kinnisvara kuulunud, kajastatakse bilansis kinnisvarainvesteeringuid summas 2,43 miljonit eurot. See on aidanud ettevõtte oma kapitali paberil positiivsena näidata.

Samas on saneerimisnõustaja Veikko Toomere pankrotihinnangus märkinud, et kinnisvarainvesteeringute tegelik turuväärtus jääb alla 10 protsendi nende bilansilisest väärtusest.

Ettevõtte majandusaasta aruandes tuuakse esile, et vastavalt OÜ Landstone (omanik Toomas Tromp – toim) ja Riito Ehituse (juhatuse liige Toomas Tromp – toim) kokkuleppele on arvele võetud põhivara (kinnisvarainvesteeringud) kinnisvarajad, summas 858 000 eurot, mis on kinnisvararaamatusse kantud OÜ Landstone nimele, aga tegelik kasutaja, kulude kandja ja viljade saaja on Riito Ehitus AS.

Pärna hinnangul on Riito Ehituse oma kapital igal juhul läinud aasta lõpust kõvasti miinuses ning juunikuus kinnitatud sa-



▲ Riito Ehituse rahaline seis on sedavõrd hull, et saneerimiskava täitmine on ebatõenäoline.
FOTO: ANDRAS KRALLA

neerimiskava täitmine pole tõenäoline. Seda enam, et kava järgi prognoositi ettevõtte selle aasta käibeks ligi 14 miljonit eurot ehk üle miljoni euro kuus. Pärn viitas aga maksuameti esimese kahe kvartali andmetele tuginedes, et tegelikult on Riito Ehituse kuukäive jäänud 150 000 euro kanti.

Saneerimine vaid puru silma ajamiseks

"Me tahame asjasse selgust tuua ja tühistada see näilik saneerimine, mille eesmärk ei ole Riito Ehitust tervendada, vaid ettevõtte tegevus mujale suunata," märkis Pärn. Ta lisas, et samal ajal, kui Riito Ehituse käive muudkui väheneb, siis riigihangete kaaspakkaja, osaliselt kattuvate omanikega Sand Ehituse käive üha kasvab.

"Kindlasti ilmuvad saneerimise vaidluse kestel välja dokumendid, mis tõendavad,

et Riito Ehitusel on tulevikus kusagilt väga palju raha saada. Aga see on kõigest järjekordne tühi paber. Tuginedes seda öeldes oma varasemale kogemusele selle seltskonnaga suhtlemisel," lausub Pärn.

Kas võlausaldajatel on üldse lootust midagi Riito Ehitusest saada? "Me peamegi selgeks tegema, milline on kinnisvarainvesteeringute tegelik väärtus ning kuhu liigub praegu tellijatelt töde eest saadud raha. Pankrotiprotsessis saaks nendele küsimustele vastamiseks anda ka realistliku hinnangu. Loodetavasti ei jää ka ülejäänud Riito Ehituse võlausaldajad passiivseks ning lõpuks õnnestub lõpetada see ehitusturul juba kümmekond aastat kestnud "faciotamine," märkis Pärn.

Ehitusettevõtte ühe suurema võlausaldaja, Tallinna Veele kuuluva OÜ Watercom ju-

hatuse liikme Reigo Marosovi sõnul on nad määruskaebuse esitanud võlausaldajatega kontaktis olnud ning nad nõustuvad kaebuses välja toodud seisukohtadega.

Watercomil on Riito Ehituselt saamata üle 300 000 euro. Kokku on Riito Ehitus liigi 170 alltöövõtjale võlgu 3,5 miljonit eurot.

Suurim võlausaldaja on 433 000 euroga OÜ Facio, mis kuulub Toomas Trompile ja mida ta ka ise juhib.

Helistage kellelegi teisele

Trompilt kommentaari saada ei õnnestunud, sest ta lõpetas telefonikõne kiiresti: "Äripäevaga ma ei tegele, mind see ei huvita. Helistage kellelegi teisele."

Samuti ei õnnestunud kommentaari saada ettevõtte saneerimisnõustajalt Veikko Toomerelt.

HEA TEADA

Esimised kokkuvõtted aasta lõpuks

Riito Ehituse juhatuse liige Toomas Tromp kirjeldas mulluses majandusaasta aruandes finantsraskuste tekkimist.

Väljavõtte aruandest:

"Oluliselt kulmineerusid ettevõtte majandusraskused 2016. aasta teises pooles. Suurim kahjum tekkis kahest projektist, kus meie projektimeeskonnad ei suutnud täita tellijate esitatud tavapärasest oluliselt kõrgemaid nõudmisi, mis viis lepingute ülesütlemisseni. Aasta viimases kvartalis lisandusid ebaõnnestumistele veel kaks Tallinna mahukat ehitusprojekti, kus ettevõtte ei suutnud töid lepingus määratud tähtajaks lõpetada ning tellija teatas kavatsusest lepingud üles öelda ja rakendas maksimaalseid rahalisi sanktsioone. Eeldatav kogukahjum ehitustegevusest kujunes sedavõrd suureks, et äriühingu juhatuse esitas kohtule saneerimisavalduse, mille kohus 06.12.2016 määrusega rahuldus. Saneerimiskavas antud hinnang ettevõtte varade reaalsele väärtusele tingib vajaduse need alanud majandusaastal alla hinnata tegeliku turuväärtuseni. 2017. aastaks on ettevõtte juhatuse kavandanud meetmed saneerimiskava täitmiseks, ennekoike vajalikud mahus ehituslepingute sõlmimiseks. Majandusaasta aruande allkirjastamise päeva seisuga on veel vara anda hinnangut meetmete tulemuslikkusele, esimesed kokkuvõtted selguvad aasta lõpuks."

MIS ON MIS

Riito Ehituse OÜ

Riito Ehituse asutas seitse aastat tagasi kurikuulsaks saanud OÜ Facio. Riito kaasomanik ja eelmise aasta detsembrini juhatusse kuulunud Erik Liiv on ka Sand Ehituse juhatuses. Sand Ehituse omanikud on Liiv ja firma Harmaron kaudu Alvar Ild ja Indrek Toome. Ild istus veel eelmise aasta detsembri keskpaigani Riito nõukogus.

Liiv selgitas selle aasta alul, et Riitol tekkisid aasta teisel poolel majandusraskused ebaõnnestumiste tõttu. Saneerimine peaks andma võlausaldajatele võrdse kohtlemise, leidis Liiv ja nõustus, et ta on vastutav. "Loomulikult vastutan selle eest ning tegeleme iga päev ka tekkinud probleemide ja võlgade lahendamisega."

Nordic Illumination tegeleb LED valgustuse müügi ja konsultatsiooniga, mudelite väljatöötamise ning tootmisega. Lepime kokku sobiva kokkusaamise aja, tutvume hetkeolukorraga ning teeme LED investeeringule tasuvuspakkumise. Kokkusaamine ja tasuvuspakkumise tegemine ei maksa midagi!

nordic illumination
LED valgustite müük ja konsultatsioon

www.nordicillumination.com
E-post kaupo@nordicillumination.com
tel +372 50 16 711

VÄLISMESSIKALENDER 2017
REKLAAM

üritus	algus	lõpp	koht	teema	info
August 2017					
Formex	23.08	26.08	Stockholm	sisustustarbed, disain, kingitused	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Caravan Salon	26.08	03.09	Düsseldorf	autosuvilad, suvilahaagised	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
tag it!	27.08	29.08	Düsseldorf	jalatsid, moeakssuuarid	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Gallery Shoes	27.08	29.08	Düsseldorf	jalatsid	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
September 2017					
Bread&butter	01.09	03.09	Berliin	rõivad, elustiil	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
IFA	01.09	06.09	Berliin	koduelektronika, kodumasinad	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
PromoExpo*	05.09	06.09	Helsingi	turundus, sõnumi visualiseerimine, ärikingitused, üritused	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
EasyFairs Esimies&Henkilöstö*	05.09	06.09	Helsingi	personalijuhtide ja sekretäre üritus	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
EasyFairs Meetings&Events*	05.09	06.09	Helsingi	ärikohtumised, üritused, ärireisid	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
Maxpo*	07.09	09.09	Helsingi	maaehtuse, keskkonnahoiu näitus. Hyvinkää lennuväljal	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
GLEE	11.09	13.09	Birmingham	aiandus	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Drinktec	11.09	15.09	München	joogitööstuse seadmed, pakendus, toiduainetööstuse seadmed	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Furniture China	12.09	15.09	Shanghai	mööbel, büroomööbel, köögimööbel	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Expopharm	13.09	16.09	Düsseldorf	apteegisisustus, kosmeetika, ravimid	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Showroom 17*/**	13.09	15.09	Helsingi	Helsinki Design Week üritus disainiproffidele	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
Habitare*/**	13.09	17.09	Helsingi	mööbel, sisustus, disain	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
Antiigimess**	13.09	17.09	Helsingi	antiik, vitage, käsitöö	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
IAA Cars	14.09	24.09	Frankfurt	sõidua autod	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Forma Sügis 2017*	15.09	17.09	Helsingi	kingitused, kodusisustus - edasimüüjate mess	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
HighEnd**	15.09	17.09	Helsingi	audio- ja videoalane mess	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
PLASA	17.09	19.09	London	helitehnika, valgustehnika	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
TexWorld	18.09	21.09	Pariis	tekstiil, õmblustarvikud	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
EMO	18.09	23.09	Hannover	metallitöötus, metallitööstuse seadmed, metallurgia	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Premiere Vision	19.09	21.09	Pariis	rõivatekstiil, kiud, lõngad, niidid, paelad, nahk, nahktooted	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
EquipMag	19.09	21.09	Pariis	jaekaubanduse IT lahendused, e-turundus	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
CMS	19.09	22.09	Berliin	puhastusteenused	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Schweissen & Schneiden	25.09	29.09	Essen	jootetehnika, keevitustehnika	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Avita AudioVisual Expo*	26.09	27.09	Helsingi	Põhja-Euroopa suurim audio-visuaal ala erialaüritus	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
FinnSec*	26.09	27.09	Helsingi	Põjamaade suurim turvaala mess	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
Cyber Security Nordic*	26.09	27.09	Helsingi	UUS! Konverents ja mess küberturvalisuse toodetest ja teenustest	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
Kinnisvara 2017 *	26.09	27.09	Helsingi	kõik kinnisvaraga seonduv: hooldus, remont	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
Alihankinta	26.09	28.09	Tampere	allhange	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Oktoober 2017					
Vitrum	03.10	06.10	Milano	klaasitööstus	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
ExpoReal	04.10	06.10	München	äriskinnisvara	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Rehacare	04.10	07.10	Düsseldorf	invatarbed, taastusravi	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Anuga	07.10	11.10	Köln	toit, toiduained	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Teknologia 17 - Automaatika, Elkom, Hüdraulika & pneumaatika, MecaTec, Lehtmetall, Robosteam, Hooldus, Logy iSCM *	10.10	12.10	Helsingi	tööstusmessid	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
EasyFairs Empack *	11.10	12.10	Helsingi	pakendiseadmed ja vahendid	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
EasyFairs Logistics & Distribution *	11.10	12.10	Helsingi	siselogistika, laoteenused, kaupade lähetamine	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
LOGY iSCM	11.10	12.10	Helsingi	logistikalahendused	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
ProLight+Sound Shanghai / Music China	11.10	14.10	Shanghai	helitehnika, lavatehnika, valgustustehnika, muusikariista, muusikatööstus	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Buchmesse	11.10	15.10	Frankfurt	raamatud, ajakirjandus	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
EquipAuto	17.10	21.10	Pariis	autoremondi- ja hoolduseadmed, autotankla- ja pesulaseadmed, autotarvikud, lisavarustus	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
A+A	17.10	20.10	Düsseldorf	ohutustehnika, tööohutusvahendid, töötervishoid	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
bygg Reis Deg	18.10	21.10	Lilleström	ehitus	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
I LOVE ME**	20.10	22.10	Helsingi	Põhja-Euroopa suurim tervise, ilu ja moeteemasid ühendav mess	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
Beauty Pro 2017 *	20.10	22.10	Helsingi	iluteenindajate erialamess	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
China Int. Hardware Show	22.10	24.10	Shanghai	tööriistad, rauakauba, lukud, sulused	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Euromold	24.10	26.10	Düsseldorf	rakised, stantsid, tööriistatööstus, tootearendus	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Raamatumus**	26.10	29.10	Helsingi	raamatumus	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
Vein ja Toit**	26.10	29.10	Helsingi	veini- ja toidumus lõpptarbijale	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
November 2017					
GoExpo Winter**	03.11	05.11	Helsingi	talispordimess	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
GameExpo**	03.11	05.11	Helsingi	mängudemess	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
Batimat	06.11	10.11	Pariis	ehitusmess	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Blechexpo	07.11	10.11	Stuttgart	lehtmehhanika, metallitöötus, metallitööstuse seadmed	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Fenestration BAU China	07.11	10.11	Shanghai	aknad, fassaaditehnoloogia, ukused, väravad	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Aquanale	07.11	10.11	Köln	basseinid, basseiniseadmed, saunad	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
FSB	07.11	10.11	Köln	maastikukujundus, spordirajatised	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Metalworking & CNC Machine Tool Show	07.11	11.11	Shanghai	metallitöötus, tööpingid, tööriistad	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Käsitöö**	10.11	12.11	Helsingi	sügisene käsitöömess	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee

VÄLISMESSIKALENDER 2017

REKLAAM

üritus	algus	lõpp	koht	teema	info
November 2017					
ELMA **	10.11	12.11	Helsingi	maamess	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
Agritechnica	12.11	18.11	Hannover	põllumajandustehnika	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Medica	13.11	16.11	Düsseldorf	meditsiin, meditsiintechnika, tervishoid	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Smart City Expo	14.11	16.11	Barcelona	linnaplaneerimine, innovatsioon, e-turundus, infotehnoloogia	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
METS trade	14.11	16.11	Amsterdam	jahid, paadid	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Productronica	14.11	17.11	München	elektroonikakomponendid, elektroonikatööstuse seadmed	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Swedental	15.11	17.11	Stockholm	hambaravi	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Hambaarstide päevad *	23.11	25.11	Helsingi	hambaravi ja tervishoiu mess	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
Fi Europe & Ni	28.11	30.11	Frankfurt	toidulisandid	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Automechanika Shanghai	29.11	02.12	Shanghai	autotarvikud, lisavarustus, autoremondi- ja hooldusseadme, autotankla- ja pesulaseadmed	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee

EESTI MESSIKALENDER 2017

REKLAAM

üritus	algus	lõpp	koht	teema	info
Veebimess					
Eesti Grillimess - Grillima!	avatud	12 kuud	Veeb: www.grillimess.ee		Eesti Messid, www.grillimess.ee
September 2017					
Motoshow 2017	22.09	24.09	Tartu Näituste messikeskus	uued autod, hobiautod, vanatehnika, varuosad	AS Tartu Näitused, tel 504 2575, margus@tartunaitused.ee, www.tartunaitused.ee
Energiames - Kütame!	30.09	30.09	Tallinn, Järve Keskuse messiala.		Eesti Messid, www.energiames.ee
Oktoober 2017					
Mess Ehitus ja Sisustus 2017	12.10	14.10	Tartu Näituste messikeskus	üldehitus, siseviimistlus, küttesüsteemid, tööriistad, sisustus, kinnisvara	AS Tartu Näitused, tel 742 2547, anders@tartunaitused.ee, www.tartunaitused.ee
Tallinna Toidumess 2017*	25.10	27.10	Tallinn	toidu, seadmete ja sisustuse mess erialaspetsialistidele	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
Detsember 2017					
Jõululaat 2017	01.12	03.12	Tartu Näituste messikeskus	parim jõulumüük linnas	AS Tartu Näitused, tel 742 1793, annika@tartunaitused.ee, www.tartunaitused.ee
Veebruar 2018					
Intellektika 2018	09.02	09.02	Tartu Näituste messikeskus	haridus- ja infomess	AS Tartu Näitused, tel 741 2090, virge@tartunaitused.ee, www.tartunaitused.ee

* spetsialistidele ** lõpptarbijatele

AS SAARTE LIINID on riigile kuuluv äriühing, mille põhi-ülesandeks on regionaalselt oluliste sadamate haldamine ja arendamine. Ettevõtte koosseisu kuulub 18 sadamat, mis asuvad üle kogu Eesti kuues erinevas maakonnas (Saare, Hiiu, Lääne, Pärnu, Tartu ja Harju).

Seoses personalimuudatusega võtab AS Saarte Liinid tööle

EHITUSE PROJEKTIJUHI.

Põhilised tööülesanded:

- Tegelemine konkreetsete sadamate ja objektide ehitamise või rekonstrueerimise ettevalmistamise ja läbiviimisega
- Ehitushangete dokumentatsiooni ettevalmistamine hanke läbiviimiseks, osalemine hangete korraldamisel
- Objektide õigeaegse valmimise tagamine
- Tööde teostamise kontrollimine vastavalt lepingu tingimustele, kehtivatele normidele, eeskirjadele, projektidele ja heale ehitustavale
- Töökoosolekute korraldamine ja dokumenteerimine, üksuste vahelise koostöö koordineerimine
- Omaniku järelevalve tegevuse koordineerimine
- Tehnilise dokumentatsiooni haldamine, nõutava aruandluse esitamine. Ehitamis- ja rekonstrueerimisprotsessi nõuetekohane dokumenteerimine, dokumentatsiooni operatiivne süstematiseerimine ja säilitamine.

Kandidaadilt eeldame:

- Ehitusalast kõrgharidust, vähemalt 5-aastast töökogemust tegevusvaldkonnas
- Meeskonnatöö oskust, head suhtlemisoskust, pingetaluvust, koosolekute läbiviimise oskust
- Head arvuti kasutamise oskust (Windows 10, Office 365, AutoCAD 2015)
- B-kategooria juhilubade olemasolu
- Ausust, hoolsust ja lojaalsust

Kasuks tuleb:

- Inglise ja vene keele oskus

Omalt poolt pakume:

- Head töökeskkonda, sõbralikku kollektiivi
- Püsivat tööd, tööalase enesetäiendamise võimalust
- Töötasu 2300 eurot kalendrikuus

Tööle asumise aeg: esimesel võimalusel

Tööaeg: täistööaeg

Töötamise koht: Kuressaare, ehitusobjektid sadamates üle Eesti

Kandideerimiseks palume saata CV koos motivatsioonikirjaga hiljemalt **21. augustiks 2017** e-posti aadressile kersti.pink@saarteliinid.ee. Märkusõna „Ehituse projektijuht“.

Rohu 5
93819 Kuressaare
EESTI VABARIIK
Registrikood 10216057

Üldtelefon +372 453 0140
Üldfaks +372 453 0149
E-post: info@saarteliinid.ee
Internet: www.saarteliinid.ee





INIMESED JA OHUTUS LADUDES

12. SEPTEMBRIL 2017
KEILA TÖÖSTUSLINNAKUS
Keki 1, Keila

VIIMASEID PÄEVI
SOODUSHIND!

Kõik algab inimestest!

Innovatiivne lähenemine tööohutusele ladudes algab inimesekesksest mõtteviisist. Mida rohkem me automatiseerime, seda enam tõdeme, et ohutus algab siiski eelkõige inimestest – nende motivatsioonist, teadlikkusest, kooramatusest, tähelepanust, juhtimisest jne.

SÕNA SAAVAD:

TIINA SAAR-VEELMAA, tööõnne spetsialist ja päeva moderaator
JANEK LEHTMETS, Keila Tööstuslinnak, Harju KEKi tegevjuht
REIN REISBERG, tööinspektsiooni töökeskkonna konsultant
LENNO PÖDER, Ametikoolitus OÜ, tegevjuht ja koolitaja
ROGER ALLAS, HAVI Logistics tegevjuht
KAAREL SUUK, Ensto Ensek Keila tehase juht
TUULI TOMSON, Glamoxi tarneahela juht
LAURI VIILEBERG, Keila Tööstuslinnak, Harju KEKi müügi- ja turundusjuht

SEMINARIL RÄÄGIME:

Kuidas inimesi läbi tööõnne motiveerida?

Kas ja kuidas on ohud ajas muutunud?

Kuidas innovatiivsete meetmete abil märgata igapäevaseid, kuid märkamatu ohuolukordi?

Kuidas on ettevõtted taganud tööohutuse nii ladudes kui ka ladudega piirneval territooriumil?

Kuidas korraldada veokite liikumine ja laadimine ohutult?

Kogemuslood: Havi Logistics, Ensto Ensek, Glamox

Lisaks ringkäik Keila tööstuslinnakus ja ettevõtete Ensto Ensek ja Glamox külastused

Lisainfo: programmijuht Anu Soomets,
e-post anu.soomets@aripaev.ee, tel +372 516 4397
www.logistikauudised.ee

Logistikauudised.ee
AQUAPHOR water filters
HARJUKEK
Äripäev



◀ **Baltic Horizons** fondijuht Tarmo Karotam ei usu, et kinnivaraturul suur hinnalangus tuleb.
FOTO: ANDRES HAABU

KINNISVARA

Isegi kui šokk tuleb, on asjad teisiti

VIIVIKA RÕUK
viivika.rouk@aripaev.ee

Eestis tuleb kinnisvarakrahh vaid siis, kui mujal maailmas saabub mingi süsteemne šokk, leiavad kinnisvaraspetsialistid. Kui aga krahh tuleb, läheb kõik teisiti, kui oli eelmisel korral.

Teisipäeval ilmus Äripäeva veebis Grand Kinnisvara juhi Marek Kerna arvamuslugu sellest, kuidas kinnisvaraturul on tulemas ränk hinnamuutus. "Eesti kinnisvaraturg on tsükliline ja turbulentsuse poolest hämmastav. Igale tõusule järgneb seisak või suurem langus. Kõik märgid näitavad, et tulemas on uus hindade korrektioon," kirjutas Kerna.

LVM Kinnisvara juhatuse liige ja kutseline kinnisvaramaaker Ingmar Saksing ütles, et loomulikult on Eesti kinnisvaraturg tsükliline ja igale tõusule järgneb langus. "Samas praegu, kui kinnisvaraturul on kõrge tehinguaktiivsus ja stabiilne hinnakasv, mis on olnud kooskõlas majanduskasvu, sissetulekute kasvu ning tarbijate kindlustundega, on järsk langus ebatõenäoline. Langust ei toeta ka Eesti ekspordi sihtriikide kasvavad majandused," ütles ta.

Kinnisvara ei ole eraldiseisev

Pindi Kinnisvara müügipartner Peep Sooman leidis, et Kerna juttu ei saa pidada vastutustundetuks. "Ükski märk ei näita, et kohe peaks midagi halba juhtuma," lausub ta ja leidis, et Eesti turg praegu pigem marineerub. Suuremat krahhit võib tema sõnul oodata siis, kui mõnel superturul, nagu Ameerikas või Hiinas, mõni jama juhtub.

Partner Kinnisvara tegevdirektor Martin Vahter selgitas, et kinnisvaraturg ei eksisteeri eraldiseisvana. "Kinnisvarakriis tekib mingi muu majanduse sündmuse tulemusena. See,

TASUB TEADA

Totaalne süsteemne krahh

Baltic Horizons fondijuht Tarmo Karotam ütles, et turg enustab euribori kerkimist 5–7 aasta jooksul vahemikku 0,8–1,3%.

"Ma ei ole kindel, kas euribori reaalne tõus ainult 1,3%-le mõjutab oluliselt endale eluase või üürile antavate korterite ostjaid, eriti neid, kes ostavad 30–50% suuruse omakapitaliga. Laenu raha kättesaadavuse järsk langus või intresside tugev tõus näiteks 5%-le mõjutaks kinnisvarahindu küll, aga selle stsenaariumi tõenäosus, arvestades riikide suuri laenukoormaid, on samuti väike. Samas tekitab muret globaalne laenukoormuse jätkuv kasv ning see võib halvimal juhul lõppeda totaalse süsteemse krahhiga," ütles ta.

et hinnad on kõrged, ei tähenda automaatselt, et sellele peaks järgnema järsk langus," ütles ta.

Baltic Horizonsi fondijuht Tarmo Karotam ei leidnud Kerna arvamusloost piisavalt argumente, mis annaks alust nii kõlavale pealkirjale. Hindade korrektiooni tema tulemas ei näe.

"Isegi kui šokk tuleb, siis järgmine küsimus on, kui suur on kinnisvara objektide müügi- ja haldusvõime ehk kui suurt koogitükki on heal ajal sööma asunud ning kui palju laenukreemi on sinna peale pandud," kirjeldas Karotam. "Prognoosin, et müügi- ja haldusvõime saab olema väiksem, kuna laenu suhted kinnisvara väärtusesse on mõistlikumad ning arendajate ning kinnisvaraomanike kapitaliseeritus on oluliselt tugevam, kui see oli aastal 2009. See aitab keerulise aja üle elada ning hoida hindu stabiilsemad," ütles ta.

Karotam nentis, et bürood ja kaubanduskeskused täituvad üürnikega varasemast aeglasemalt. "Aga kas see suurt kokkalahendab? Arvan, et mitte," ütles ta.

Ei saa paralleeli tõmmata

Vahteri sõnul ei ole kriisi tekkemiseks kohane argument, et kinnisvara hinnad on sama kõrged kui eelmise buumi tippajal 2007. aastal. "Vahepeal on elu kümme aastat edasi läinud ning arvestatud ei ole inflatsiooni, reaalpalkade kasvu, linnastumise, maksuametite töö efektiivsuse ning ehituskvaliteedi ja -keerukuse kasvuga," loetles ta.

Vahter lisas, et hinnataseme puhul tuleb vaadata numbritest kaugemale – oluline nihe on toimunud ostu-müügitehingute struktuuris. Nimelt on Tallinnas ja Harjumaal tasapisi kasvunud uute korterite tehingute osakaal, mis näiteks kuni 2009. aastani oli hinnanguliselt vahemikus 10–20% kogu tehingute arvust, kuid nüüdseks on tõusnud üksikutele kuudel kohati isegi üle 30%.

"Seega tehakse rohkem tehinguid suhteliselt kallimate objektidega, mis omakorda mõjutab keskmist ruutmeetri hinda. Samas kui vaadata sarnast kinnisvara, näiteks kahetoalist korterit Mustamäe nõukogude aegses paneelilammutis, ei ole selle turuhind tegelikult 2015. aasta kevadest saadik praktiliselt tõusnud," selgitas Vahter.

Saksingu sõnul on eestlane kinnisvarauskuks ja seetõttu on arusaadav, miks muretsetakse nii palju kinnisvara hinna ja krahh pärast.

"Siiski ei tasu kinnisvaraturu kohta järeldusi teha ühe linaosa müügipakkumistest lähtuvalt või juhuslikult märgatud suuremast kinnisvarareklaamist," märkis ta.

Aegunud seadus paneb põntsu maaelule

Nii-õelda teise Eesti piirkondades on juba häda käes, ütles Pindi Kinnisvara müügipartner Peep Sooman. "Popist haldusreformist, mis liidab mõne valla, pole siin kasu," sõnas ta. Rahvas liigub linna tööle ja maakohad jäävad tühjaks.

Maapiirkondade elu oleks tema sõnul võimalik parandada näiteks maksuerisustega, aga selleks pole Soomani sõnul poliitilist tahet. Süü paneb ta põhiseadusele, mis on tema hinnangul aegunud. Ta rääkis, et valimised tehti omal ajal sage-

dased, et üks võim ei püsiks liiga kaua, aga nüüd teevad valitsejad aasta aega tööd ja siis alustavad juba valimisvõitlusega.

"Kõik areneb pilla-palla. Kui saata riigikogu ja valitsus laiali, mul on tunne, et midagi ei juhtukski," ütles Sooman.



◀ Lümada Söögimaja on nii kuulus koht, et seal on söömas käinud isegi mitme riigi presidentid. FOTOD: RAUL MEE

LIHTSAD MAITSED

Kakskümmend aastat kodust saare toitu

Tõenäoselt on Lümada Söögimaja Saaremaal oma kahekümne aasta pikkuse ajalooga Eesti vanim pidevalt tegutsev ääremaa söögikoht.

HEIDI VIHMA
kaasaautor



Isegi menüü polevat selle aja sees oluliselt muutunud – ikka tuhli puder, nott, pannileib ja soolasilk.

Söögimaja sisse astudes oleks kui satunud maavanaema juubelile, kus rahvas pikkade laudade taha istuma seatud. Õhustik oli nii kodune, et pidi varem kohalejõudnud tervitama – no kuidas sa astud tuppa ilma “tereta”?! Ma polnud ainus, uute tulijate hulgas oli “tere” hõikajaid teisigi.

Rahvalikud road, suured portsjonid, triibulised kaltsuvaibad ja kodune olustik on teinud söögimaja kuulsaks, seal on keha kinnitanud tähtsad riigitegelased ja poliitikud, teiste hulgas ka Läti ja Leedu president ning presidentid Meri ja Rütitel. Nii mõnigi neist on vajalikuks pidanud söögimaja eene aukirjaga tänada, need on vaatamiseks välja pandud.

Kohalikust toorainest lihtne toit

Kakskümmend aastat tagasi avastasid meie restoranid-kohvikud alles maailmagastronomiat ja kohalik toit püsis koduseinte vahel. Rääime õiguse eest kuuluda restoranilauale käis Eesti gastronoomia *grand old man*’i Dmitri Demjanovi juhtimisel alles võitlus. Lümada Söögimaja perenaisel Juta Pael aga jätkus julgust (toona-

HINNANG Lümada Söögimaja

Toit:	8	Teenindus:	5
Interjäär:	9	Kokku:	22

Omanik: Juta Pae
Address: Lümada, Saaremaa
Telefon: 457 6493
Avatud: juunist augustini kl 10-22
Pearoogade hinnavahe: 7-17 eurot
www.soogimaja.planet.ee

ÄRIPÄEV SOOVITAB Hiljuti Äripäeva tunnustava märgi pälvinud restoranid

Kohvik Retro, Lossi 5, Kuresaare, august 2017

Dirhami Kalakohvik, Noarootsi vald, Dirhami, Läänemaa, juuni 2017

Saku Gastropub, Rotermanni 14, Tallinn, juuni 2017

Fredo, Tartu mnt 83, Tallinn, juuni 2017

Papa Joe, Sadama 25-4, Tallinn, mai 2017

Äripäev soovitab klepsu pälvivad alates 2016. aastast söögikohad, mis saavad restoranitest kokku 25 või rohkem punkti.

LOE VEEBIST

Restoranitestid ja Äripäeva tunnustava märgi pälvinud restoranide edetabel: www.aripaev.ee/restoranitest



ses kontekstis peaaegu et jultumust) pakkuva algusest peale kohalikust toorainest tehtud lihtsat toitu ja sai sellega väga-gi menukaks.

Nagu väiksemates söögikohtades kompleksis saanud, alustasin ka seekord tellimist “on, ei ole” mänguga. Neid roogasid, mis kõigepealt silma jäid, parajas-ti ei olnud, tuli minna teisele ringile. Valisin pearoogade hulgast pooli leiked ja liha ehk keedetud sealiha kaalikate ja porganditega. Linnarestorani mõõtudega harjunult arvasin, et ühest roast ehk ei piisa. Eelroaks sai valitud veel kartulisalat suitsulihaga ja siis veel lauakaaslasega kahepeale maiustamiseks magusroog, hapupiima podi ehk leivakuubikud hapupiimas. See oli viga, ainuüksi kartulisalatist oleks kõhu täis saanud. Pearoost aga jätkunuks kahele: neli viilu liha, hulganisti köögivilja ja suur kausitäis tuhliputru ehk kartuliputru lisaks. Nojah, aga lauanaabri taldrikult tuli maitsta veel Saaremaa kuulsa pannileiba ja natuke kapsarulle, millel täidises tavapärase riisi asemel kodused

kruubid. Kui ma väidan, et köht püsis täis kolm päeva, siis ma eriti ei liialdagi.

Aga kes nõud koristab?

Kartulipuder oli eriti kuninglik, seda nii maitse kui ka portsjoni suuruse poolest. Ka teised road olid ausalt tehtud ja maitseid head. Ainult hapupiima podi tekitas oma lihtsuses võõrastust. Vanaemaga koos olen küll rõõsa piimaga tehtud leiva- ja saiapudi söönud, nii et maitse päris võõras ei olnud, kuid pärast eel- ja pearooga ning naabri taldrikult näksimist tundus sealne liiga tummine.

Siin-seal on kurdetud Lümada kiirelt kerkivate hindade üle, sellega ma ei ühine: hinnad ei jää tõesti linna omadele alla, aga miks pidanukski? Küll aga võiks teenindus kõõgi head tööd rohkem toetada. Road ilmusid lauale juhuslikus järjekorras, hapupiima podi pidasin alguses kastmeks, sest see toodi koos kapsarullidega. Tühjad nõud aga jäidki lauale, neid kogunes lõpuks oma kümme ja see polnud enam üldse ilus.

▲ Koduse õhustikuga Lümada Söögimaja sisse astudes on tunne, justkui oleks sattunud maavanaema juubelile.

» Hinnad ei jää tõesti linna omadele alla, aga miks pidanukski?

KOMMENTAAR**Savisaar aitab oravad võimule**

Edgar Savisaare nimekirja loomine avab tee Keskerakonna ja Reformierakonna võimuliidu loomisele korraga nii Tallinnas kui ka valitsuses.

Õeldakse, et nurka aetu on ohtlik. Just sellele ütluksle on üles ehitatud enamik analüüse, mis põhinevad hüpoteesil, et Edgar Savisaare valimisliit lööb kiilu Keskerakonda ning võtab parteilt ära suurel hulgal hääli. Paraku või õnneks seisavad Savisaare vastas karastunud taltsutajad, kes on oma aega pikalt ja kannatlikult oodanud ning valmis edu nimel valusaid ohvreid tooma.

Tõsi, osa Eesti poliitikaatlejaid ja valijaid heidab Keskerakonnale eelkõige Savisaarega toimuva kontekstis ette kahepalgelisust, vale käitumist ja liiga aeglaselt muutusi. Teisest küljest: kuigi need etteheited on asjakohased, siis praktikas ja pikas plaanis on nad kas ebaolulised, lühinägelikud või tekitaksid partei seisukohast vaid lisapingeid. On ju sammhaaval tekitatud olukord, kus sisuliselt on Savisaar ise *de facto* parteist välja astunud ning erakonnale avanemas küll vaevaline, kuid siiski kombatarv lootus koormast vabaneda.

Savisaare otsusest pole võita mitte ainult eri parteidel, vaid tallinlastel ja eestlasel laiemalt. Sest sisuliselt murrab pikalt parteid pantvangis hoidnud Savisaar oma viimase ja meeleheitliku lahinguga Keskerakonna ainuvõimu Tallinnas, mis on kindlasti linnaelanikele kasulik.

Ühtlasi kinnistab Savisaare samm pikalt tõrjutud Keskerakonna koha valitsuskõnelustel pikkadeks aastateks, mis loob vähemalt eelduse konkurentsi tekele Eesti poliitikas.

Võimalik võimuliit

Savisaare otsustest on olnud isegi parteile omajagu kasu. Ta on tahtlikult või pigem tahtmatult aidanud Keskerakonda sisemiselt liita – ilmselt pole mitte kunagi varem parteisesel ühtsuse saavutamiseks nii palju tööd tehtud kui praegu. Pealegi on Savisaare nimekirja eraldamine Keskerakonnast viimast natukeneagi puhastanud veidrikest, kes nüüd uude liitu astuvad.

Kõige huvitavam keerdkäik peitub võimujaotuses. Justkui etteheitena märgitakse, et Savisaare otsus on kasulik eelkõige Reformierakonnale. Nii kindlasti ongi, kuid mitte kitsalt kohalike omavalitsuse valimistulemuste kontekstis, vaid hoopis selles, et loob oravaparteile võimaluse luua võimuliit Keskerakonnaga. Seda korraga nii all-linnas kui ka Toompeal.

HARRY TUUL
uudistetoimetuse juht



» Savisaare vastas seisavad karastunud taltsutajad, kes on valmis edu nimel valusaid ohvreid tooma.

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Vana-Lõuna 39/1, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetuse:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111

Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105

Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099

Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised –
ostukeskkond privileeg aripaev.ee ja
soodsaim võimalus soetada
Äripäeva raamatuklubi raamatuid.
Äripäev veebis: www.aripaev.ee
Trükk AS Kroonpress

Toimetust võtab endale õiguse kirju ja
kaastöid vajaduse korral lühendada.
Toimetust kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes
Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid,
fotod, teabegraafika (sh päevakajalised,
majanduslikul, poliitilisel või religioosel
teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed
ning nende reprodutseerimine, levitamine
ning edastamine mis tahes kujul on ilma
ASi Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud.
Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite
pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee
või tel: (372) 646 3363.

KOLUMN**Vanemahüvitist võiks pikendada**

Vanemahüvitise kärpimise ideed on liikvel. Kärpimise asemel aga tasuks hoopis "juurde lõigata".

Vanemahüvitise ja töjõu küsimus meenutab nn vahukommi testi, kus lapsele antakse valida, kas pista nahka üks komm kohe või oodata söömisega mõni minut ja saada veel teinegi. Nii hinnatakse lapse suutlikkust tulevase kasu nimel kohesest hüvest loobuda. Pikaajalise uuringud on näidanud, et lapsed, kes suudavad kiusatusel vastu panna ja teise kommi ära oodata, on täiskasvanuna edukamad.

Ka vanemahüvitise puhul on vaja valida tänase ja tulevase kasu vahel. Kas tõmmata naised väikeste laste kõrvalt kiiresti tööturule või anda neile aega lapsi kasvatada, et ka aastate pärast oleks töötajaid võtta? Suutlikkus kaugemale vaadata aitaks ettevõtjatelgi edukam olla.

Lapsed ja töö on võistlejad

Lapsed ja töö ei ole lõpuni ühitatavad, nagu ei ole ühitatavad ka kaks täiskohaga tööd. Emmast-kummast saab paratamatult haltuura, eriti kui lapsed on väikesed või neid on rohkem kui üks-kaks. Lapsed kasvavad praegu sama aeglaselt nagu sada või ka tuhat aastat tagasi. Võib-olla koguni aeglasemalt, sest kaasaege eluviisi puhul vajavad nad järelevalvet kauem ning ootused kasvatusel lõpptulemusele on suuremad.

Kui keegi peab igal juhul laste eest hoolitsema, siis miks peaks see olema palgaline võõras ja mitte lapse enda vanem? Kas ainult selle pärast, et gruppis on odavam lapsi kasvatada? Lapsed ei ole ju ometi kariloomad, kelle puhul tuleks kulusid maksimaalselt optimeerida. Imikute ja väikelaste puhul on kontakt vanemaga ja lähe-



LEA DANILSON-JÄRG
kolme lapse ema

» Vanemahüvitise puhul on vaja valida tänase ja tulevase kasu vahel.

dane hool väga vajalik. Kindlasti on see Eestile taskukohane. Kuulume ju maailma rikkamate riikide hulka, kuigi veel rikkamatega võrreldes jääb see meil sageli märkamata.

Naised ei ole motiveeritud tööturult lihtsalt ära olema, sissetuleku säilimine on oluline. Asi pole isegi mitte tahtmises, vaid lausa vajaduses, sest enamasti ei ole naistel võimalik niisama kodune olla. Ühe tuluteenijaga pere pole kuigi konkurentsivõimeline. Kui laste eest hoolitsemise ajal puudub piisav asendussissetulek, siis pigem loobutakse lapsest kui tööst.

Ühe lapse saab ka säästude abil lasteaiaküpseks kasvatada. Kui lapsi on kolm või neli, eeldab see kas väga suuri sääste või suurt tagasimeetust elukvaliteedis. Inimeste hulk, kelle puhul soov suure pere järele kaalub üles majandusliku kitsikuse, on aga üsna piiratud.

Seega polegi imeks pandav, et lasterikkaid peresid nii vähe on. Viimati sündinuseast väljunud naistest sai vaid 8,2% neli või enam last. Ilma kolme-nelja lapsega perede osakaalu suurenemiseta ei saa aga sündimustõusta taastetaset ehk kahe lapsega naise kohta, ammuigi mitte üle selle.

Selleks, et kõik täiskasvanud saaksid tööturul endale asenduse, peaks iga lastetu naise kohta olema üks nelja lapsega pere ja iga ühelapselise naise kohta üks kolme lapsega pere. Lisaks näpuotsaga enam kui nelja lapsega peresid. Praegu see nii pole.

Inimvara on miinuses

Ühe lapsega jäävad 23% eesti rahvusest naistest, aga kolm last saab vaid 19%. Lastetuks jääb 10% ja neile on peaaegu piisav asendus siiski olemas, kui arvestada ka neljast enama lapsega peredes kasvavaid lap-

si. Eesti kestmiseks vajaliku 2,1 lapsega naise kohta jõuaksime aga siis, kui kolme ja enama lapsega perede osakaal tõuseks seniselt 27%-lt 40%-le. Kuid isegi sel juhul laheneks töjõupuudus mitte kohe, vaid alles aasta(kümnete)te jooksul.

Praeguse majandusmudeli puhul pole muud võimalust sündimust suurendada kui kompenseerida laste kasvatusmisega seotud tööst eemal olemist, seda nii väikelaste kasvatamise ajal kui ka suurema arvu laste puhul. Lapsed ja töö on konkurendid. Kui puudub tasakaalustav jõud, jääb tööalati võitjaks.

Ettevõtjate poolt oleks väga lühinägelik hakata nappivat töjõudu otsima väikelaste emade hulgast. See oleks nagu SMS-laenu võtmine, et maksta eelmise laenu intresse. Kes siis veel kui mitte ettevõtjad peaksid mõistma, et niisugune tegevus saab viia vaid pankrotti. Pole ju kuigi mõistlik kannatamatu lapse kombel ainus komm kohe nahka panna ja tulevikule mitte mõelda.

Praegu tehtavad sündimust mõjutavad otsused ei saa minimeerida enam muuta, küll aga saaks peatada inimvara kahjumi edasise kuhjumise ja rahvarvu langemise allapoole miljonit. Tööjõunappusest väljatulemiseks on vaja vanemahüvitist kui laste kasvatamist toetavat asendussissetulekut hoo- pis laiendada, mitte kärpida. Uuringute järgi ei pea enamik peresid sobivaks last enne kolmandat eluaastat laste- aeda viia.

Seega laiatub olemasoleva vanemahüvitise ja perede tege- like ootuste vahel 1,5aastane auk. Mida varem leidub moodus seda paigata, seda kiiremini hakkab ka sündimus kasvama ning seda paremad on Eesti majanduse tulevikuväljavaated.

VASTUKAJA**Vihje viimsepäeva prohvetitele**

Kinnisvaraturul tasuks kõigepealt vaadata tehingute arvu muutust ja alles siis hinnataset.

Kinnisvaraturu kriiside puhul tuleb mõista, et kinnisvaraturg ei eksisteeri muust majandusest eraldi. Kinnisvarakriis tekib mingi muu majanduse sündmuse tulemusena. See, et hinnad on kõrged, ei tähenda veel automaatselt, et selle peaks järgnema järsk langus.

Väide, et kinnisvara hinnad on sama kõrge kui eelmise buumi tippajal 2007. aastal, ei ole uueks kriisi tekkimiseks kohane argument. Vahepeal on elu kümme aastat edasi läinud. Arvestatud ei ole inflatsiooni, reaalpalkade kasvu, linnastumise, maksuameti töö efektiivsuse ning ehituskvaliteedi ja -keerukuse kasvuga.

Ka hinnaargumendile saab vastu vaielda, sest kõikides varaklassides ja piirkondades ei ole hinnad kaugeltki samal ta-

MARTIN VAHTER
iPartneri tegevjuht



» Tagantjärele leiab alati kellegi, kellel oli õigus ja kes nägi kriisi ette.

semel, kui need olid 2007. aastal.

2007–2009 kinnisvarakriis ja hinnalangus koosnesid tegelikult kahest osast. Esimese, 2007 suvi kuni 2008 sügis hinnalanguse taga oli eelnevalt pikalt Eesti majandusse ja kinnisvarasse pumbatud raha tagajärjel tekkinud ületootmise ja -pakkumise tagajärg. Teise ja rängema, 2008 sügis kuni 2009 suvi hinnalanguse põhjus oli ülemaailmse finantskriisi tulemusena krediitvõimaluste järsust kokkuvaamisest tulenev hinnalangus,

mis lisaks kinnisvarasektorile mõjutas rängalt kogu majandust. Eesti puhul oli iseäralik see, et need kaks kriisi toimusid järjest, kuid kinnisvarakriisina vaadeldakse neid koos.

Kinnisvaraturu statistika näitab pidevat kasvutrendi. Samas ka siin tuleb eristada kahete lihtsat näitajat, tehingute arvu ja hinnataset. Jah, tööpoolest on mõlemad näidanud mõõdukat kasvu, samas: hinnalangusele eelneb tehingute arvu langus. Siit ka väike vihje vaadake tehingute arvu muutust, alles siis hinnataset.

Numbritest kaugemale

Hinnatase puhul tuleb samuti vaadata numbritest kaugemale. Oluline nihe on toimunud ostu-müügitehingute struktuuris. Nimelt on Tallinnas ja Harjumaal tasapisi kasvanud uute korterite tehingute osakaal, mis näiteks ku-

ni 2009. aastani oli hinnanguliselt vahemikus 10–20% kogu tehingute arvust, kuid nüüdseks on üksikute kuudel tõusnud kohati isegi üle 30%. See- ga tehakse rohkem tehinguid suhteliselt kallimate objektidega, mis omakorda mõjutab keskmist (ruutmeetri) hinda.

Samas, kui vaadata sarnast kinnisvara (näiteks kahetoalised korter Mustamäe nõukogudeaegses paneelilamuse), siis ei ole selle turuhind tegelikult 2015. aasta kevadest saadik samahästi kui tõusnud. Sama on ka uusarendustega, need, mis on valesi hinnastatud, nende puhul on korrigeeritud müügihindasid.

Tuleviku ennustamine on tänamatu töö. Tagantjärele leiab alati kellegi, kellel oli õigus ja kes nägi ette eurokriisi või geopoliitilisest vastasseisust tulenevat majandusseisakut. Need on lihtsalt ühed võimalused paljude teiste hulgas.



JUHTKIRI

Eesti jääb kasvu ihkavale ehitajale väikseks

Kes tahab kasvada ja suuremaid kasumeid teenida, peab ette võtma raske tee välisurgudele.

2014. aastal avaldas Äripäev loo pealkirjaga "Merko sihib Skandinaaviat, Nordecon jääb koju". Vastsed majandustulemused ütlevad, et Nordeconil tuli teise kvartali tulemusi kokku lüües leppida kahjumiga, Merkol seevastu läks hästi nii kasumi kui ka käibenumbrite suurenemise poolest.

Igale vähegi kasvada soovivale ettevõtjale jääb koduturg paratamatult väikeseks ja siin pole ehitajad mingi erand. Tänavu esimese kvartali kahanese ehitusturu maht rohkem kui 40 miljoni euro võrra.

Kohaliku ehitusturu kahanemine on olnud viimaste aastate trend ning alles tänavusi näitajaid tagantjärele kokku lüües saab öelda, kas on õigustatud ettevõtjate lootus, et tänavu hakkavad mahud pigem kasvama. Silma järgi hinnates, et "Tallinn on ju kraanasid täis", võib kergesti puusse panna.

Kindlasti on aga õigus olnud nendel ehitusettevõtjatel, kes on koduturu kitsustades asunud suuremate ja kaugemate turgude järele ringi vaatama. Merko on lepingute portfelli suurendanud eeskätt Lätis, aktiivsed ollakse ka Leedus. Tegelikult on Nordecongi välisurgudel tegev: Ukraina asjus ei paista ettevõtte ise ülearu opti-

mistlik olevat, Soome ja Rootsiga seotakse suuremaid lootusi, ent suuri mahtusid ja erilisi õnnestumisi pole veel praegu ette näidata.

Nordeconi saatesõnad värskele numbritele reedavad mõningast pettumust kohalikus turuolukorras: riiklike tellijate investeeringud ei suurene, turul on liiga palju keskmise suurusega ettevõtteid, ebaausat konkurentsi on palju, oskustööjõudu napib ja takkapihta ei suurene ehitusturgu puudutavate tõukefondide toetused.

Kõlab natuke nagu "küll kärss kärnas, küll maa külmand" – aga tõsi on see, et ehitusturul on konkurents tihe ja teisedki ette toodud väited pole ju valed. Nõnda jääb neil, kes siia ära ei mahu, aga ehitada tahavad, paratamatult üle oma oskusi või võimeid realiseerida seal, kus nende järele on rohkem nõudlust kui kohalikul maakamaraal.

Kerge öelda, raske teha

Välisurgudele minekut on ettevõtjatele muidugi kerge soovitada, sinna päriselt minna ja seal kasumeid teenima hakata on hulga keerulisem. Kõik Eestist välja laienenud ehitusettevõtjad tunnistavad, et

uusi tulijaid ei oodata pikisilmi mitte kuskil, konkurents on kõva ja müüa on tublisti keerulisem kui Eestis. Selleks, et kohalike kõrval kanda kinnitada, tuleb kõigepealt enda vastu usaldus tekitada – see on aga töö, mis võib võtta aastaid. Ehitusturg on hinnakeskne igal pool, mitte ainult Eestis. Paljud probleemid, millega kohalikud ehitajad maadlevad, on aga meil teiste, eriti Euroopa riikidega, ühised. Maru Ehitus aga näiteks on Soomes ja Rootsis hästi kannu maha saanud.

Ent miks mõelda ainult traditsiooniliste ekspordipartnerite peale. Hiina ja India on kaugel, aga see-eest suure ja kasvavad kiiresti. Saare Ere ASI tegevjuht Kaarel Väer on kolme aastaga esimesed viljad Hiinas küpseks kasvatanud ja võib mõne nüüd noppida. Kolme aastaga sisse talletatud teed pidi saavad järele minna ehk teisedki.

Kohalikul turul aga tähendab ehitusettevõtjate välisurgudele minek eeldatavasti hinnatõusu, nõnda nagu see on juba teoks saanud infotehnoloogiasektoris.

LOE ÄRIPÄEVAST

Kaanelugu "Ehitusgigandid näitavad vastuolulisi tulemusi", tänases lehes lk 4-5

ÄRIPÄEV EETRIS

Kuidas napsata parimaid?

Viasat Eesti värbamisspetsialist Janno Isat selgitab, kuidas telekommunikatsioonifirma omale töötajaid leiab, ning räägib seejuures võimalustest, mille enamik ettevõtteid kasutamata jätab. Aga võiks kasutada. Kuula ja saa teada!

► Raadiosaadet "Äripäev eetris" saab kuulata Äripäeva veebis, tellida iTunesis ja alla laadida Soundcloudis.

189

euro eest müüs kohtu all oleva Edgar Savisaare firma Fixor Holding eelmisel aastal raamatuid. See summa õnnestus teenida Savisaare raamatute jaemüügist.

UCRENT

ESINEMISLAVAD | TELLINGUD
TELGID | SOOJAKUD | PIIRDEAIAD
TRIBÜÜNID | ILMASTIKUKAITSED
LAOHALLID | MÖÖBEL ÜRITUSTELE

RENT, MÜÜK ja PAIGALDUS

tel +372 51 75 920 | www.ucrent.ee

LADUKS



www.laduks.ee

TÖÖSTUSUKSED
TULETÕKKEUKSED
LAADIMISSEADMED

MÜÜK | PAIGALDUS | HOOLDUS

5 AASTAT EDUKAID PROJEKTE

tel 6 803 505 mob 56 505 898 info@laduks.ee

REPLIIK

Maksud on üle tähtsustatud

Uudisvoo järgi otsustades on maksud kõige tähtsam majandusteema. Päriselt ei pane maksud majandust ei kasvama ega kahanema.

Maksumuutuste ja maksuraha kasutamise kaudu väljendab see või teine valitsus oma poliitilisi prioriteete. Et Keskerakonna võimule saamine tähendab maksutõuse, ei oleks tohtinud mingi eriline uudis olla. Vähem mõeldi ehk selle peale, et madalaid makse ja ettevõtjasõbralikkust jutlustanud Reformierakond tõstis ise makse järjepidevalt: aga jutt

VILJA KIISLER
ajakirjanik



► **Maksud ei pane majandust ei kasvama ega kahanema.**

oli uinutav ja mõneti seostatakse oravaid madalate maksudega siiaaani. Päriselt seisnes vahe Keskerakonnaga ainult retoorikas – ja eks nüüd on Keskerakond asunud end samuti ettevõtja sõbrana esitlema.

Suurel erakonnal aga ei saa ettevõtjatega erilist sõprust olla, sest neid on ühiskonnas nii väike protsent, et hääled tuleb niikuinii kokku korjata mujalt.

Kuigi ühe või teise sektori ettevõtjad teevad nende või teiste maksude asjus aeg-ajalt kõva kisa, ei võta suurettevõt-

jad sellest enamasti osa. Suures plaanis huvitavad maksud ettevõtjaid hulga vähem, kui see avalikus ruumis käivate arutelude põhjal paista võiks.

Ja tegelikult teavad poliitikud ka, et üks maks siia või sinna ei muuda kuidagi majanduse üldpilti (riigikassat küll). SKPd maksud kasvama või kahanema ei pane. Mõne ettevõtte või sektori kasum-kahjum võib ajutiselt küll maksudega seotud olla, aga suure plaanis on sõltub maksudest palju vähem, kui kogu lärmi taustal arvata võiks.

TULEMUS

“Tallinki teine kvartal oli mega”



Tallinki eile avaldatud teise kvartali majandustulemused pakkusid investoritele positiivse üllatuse, tugevaid numbreid oodanud analüütikud näevad helgena ka börsifirma tulevikku.

INDREK MÄE
indrek.mae@aripaev.ee

Äripäev

“Kui esimene kvartal oli tagasihoidlik, siis teine kvartal mega,” rõõmustas riigikogu majanduskomisjoni aseesimees, 28 400 Tallinki aktsiat omav väikeinvestor Toomas Kivimägi. Kõige rohkem meeldis talle Tallinki kasumimarginaali kasv. “Puhaskasumi marginaal kasvas 4 protsendilt 6,9 protsendile. Ehk kui müügitulu kasv oli ootuspärane 6 protsenti, siis kulumieelne ärikasum (EBITDA) kasvas samal ajal 35,1 protsenti,” selgitas ta.

Positiivset üllatust jagas ka Kivimäe kolleeg, samuti riigikokku kuuluv ja 63 000 Tallinki aktsiat omav Aivar Sõerd. “Igal juhul on Tallinki tulemused üle ootuste, seda nii käibe kui ka kasumi kasvu poolest,” märkis ta. Täpsemalt viitas Sõerd Tallinki teise kvartali 259,9 miljoni euro suurusele käibe, mis on võrreldes aasta varasemaga 6 protsendi võrra kerkinud. Samuti kasvas

laevafirma puhaskasum, aasta varasemaga võrreldes kerkis see märkimisväärsed 83,2 protsenti, ulatudes 17,9 miljonile eurole.

Tallinki aktsia reageeris tulemusele 2,7protsendilise tõusuga, makstes eile börsipäeva lõpuks 1,14 eurot.

Kontrollitud kulud

Ühe edu põhjusena näevad nii Kivimägi kui ka Sõerd väga hästi kontrollitud kulusid. “Töoga seoses õnnestus tutvuda Megastariga lähemalt: see on äärmiselt muljetavaldav, kuidas laeva meeskond iga kokkuhoitud kütusekilogrammi nimel vaeva näeb ja panustab,” rääkis Kivimägi. “Nii motiveeritud meeskonda ei kohta tihti.”

Ka LHV vanemanalüütik Sander Daniil tõi esile Tallinki suutlikkuse kasutada oma laevastikku efektiivselt optimaalse kütusekulu juures. “Kindlasti aitab sellele kaasa uus LNG-laev,” märkis ta.

“Plusspoolele tuleb arvestada ka intressikulude vähenemine,” leidis Sõerd. Börsiteate järgi vähenesid Tallinki intressikulud teises kvartalis 1,7 miljoni euro võrra ning valuuta- ja intressi tuletisinstrumen-

tide ümberhindluse tõttu vähenes finantskulu 0,3 miljoni euro võrra. Kokku vähenes teise kvartali finantskulu aga 1,4 miljoni euro võrra.

Daniili sõnul olid Tallinki tugevad tulemused ootuspärased. Kasvu oodati peamiselt seetõttu, et laevafirma korraldas detsembris mitu liini ümber, mis kajastus nüüd ka börsiettevõtte käibes ja tegevuskasumis. “Kasvu veab suuresti reisijate hulga suurenemine 6,8 protsendi võrra, samas kui kaubaveo maht kerkis 8,8 protsendi võrra,” selgitas Daniil. “Seetõttu on ka üldine käibe kasv ilusti vastavuses meie ootustega,” märkis ekspert ja lisas, et LHV ootas laevatevõttelt 260,1 miljoni euro suurust teise kvartali käivet.

Käivet veab pardamüük

Kõige kiirem veomahu kasv tuli Tallinkile Rootsi ja Läti vaheliselt liinilt, kus käive kasvas võrreldes eelmise aasta teise kvartali 55,7 protsenti. Müügitulu suurenemine on seotud laevafirma otsusega panna Riia ja Stockholmi vahet sõitma ka reisiparvlaev Romantika. Aasta tagasi oli liinil vaid

A Äripäeva Akadeemia

13.10–06.12.2017
Kestus: 5 päeva

Hando Sinisalu, Igor Rõtov
Aivar Hundimägi, Rauno Kutti
Marko Reikop

€ Neljale esimesele
1699 € (km-ga 1 20,38,80 €)
Tavahind: 1899 € (km-ga 2278,80 €)

Sisuturunduse meistrikläss

Kuidas mõjusalt turundades ettevõtte konkurentsieelist parandada?

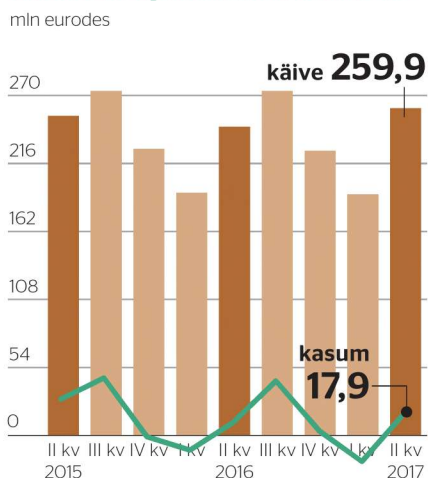
- Sisuturunduse meedia planeerimine.
- Kuidas luua oma ettevõttest lugusid?
- Kuidas esitada oma lugu ajakirjanduses?
- Audiovisuaalsed sisuturunduse vormid ja nende kasutamine.
- Kuidas positiivse sõnumiga televisiooni pääseda?



◀ Tallink laev Star esmaspäeval möödumas Paljassaare poolsaarest. FOTO: ANDRAS KRALLA

TULEMUSED

Tänavune teine kvartal oli tunduvalt parem kui esimene



HIND

Tallinki tugev kasv väljendub ka aktsia hinnas



ALLIKAS: TALLINK, BLOOMBERG

KOMMERTSPANKADE INTRESSITOOTED

Tähtajaline hoius EUR, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	üle 5 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeurige pangaga									
Tallinna Äripank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50/1,50	0,60/1,60	0,70/1,70	-	-	200
Tallinna Äripank (3)	0,25	0,30	0,35	0,55	0,65	0,75	0,85	-	-	200
Citadele Pank	-	-	-	0,01	0,01	0,20	0,35	0,75	-	150
Versobank	0,40	0,50	0,60	0,75	0,75	1,15	1,25	1,35	-	350
DNB	0,01	0,05	0,09	0,18	0,21	0,23	0,28	0,33	-	100
Krediidipank	0,10	0,10	0,30	0,60	0,90	1,50	1,70	1,80	2,00	100/200 (4)
Inbank	-	-	0,50	0,75	1,00	1,25	1,75	2,00	-	500

Jooksev hoius EUR, %

	keskmiselt kuu jäägil	kuu püsijäägil
Danske Bank	kontakteeurige pangaga	
Tallinna Äripank	-	0,00
Tallinna Äripank (3)	-	0,00
Citadele Pank	-	-
Versobank	0,00	0,00
DNB	0,05 (7)	-
Krediidipank	-	0,01
Inbank	-	-

Tähtajaline hoius USD, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeurige pangaga						
Tallinna Äripank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,15	0,20	200
Citadele Pank	-	-	-	0,90	1,00	1,30	200
Versobank	0,30	0,35	0,45	0,70	0,90	1,10	500
DNB	0,10	0,11	0,14	0,29	0,39	0,49	100
Krediidipank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,10	0,15	100/200 (4)

Kursid on päeva jooksul korrigeeritud; (3) personaalpananganduse klientidele; (4) internetpanngas/kontoris (7) päevalõpu kontojärgil. Äripanga jooksva hoiuse intressimäär on nüüd 0%.

Pankade kontaktandmed

Citadele Pank Narva mnt, 63/1, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: info@citadele.ee, www.citadele.ee
Versobank Hallivanamehe 4, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501, www.versobank.com

DnB PANK Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnbee, www.dnbee
Eesti Krediidipank Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0941, faks 661 6037

Tallinna Äripank Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8066, faks 668 8065

BALTI ETTEVÖTETE NOTEERIMATA VÕLAKIRJAD

võlakiri	ISIN kood	emiteerimis-kuupäev	lunastamis-tähtaeg	kupongimäär	intressimakse sagedus	nimi-väärtus, €	emissiooni maht, €
PlusPlus Capital	EE3300110980	24.10.2016	1.10.2017	10,00%	kvartaalne	100	3 000 000
Finora Capital	EE3300110659	10.03.2015	15.03.2018	9,75%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Creditstar	EE3300110466	1.12.2016	1.06.2018	11,00%	kvartaalne	1 000	15 000 000
Mainor Olemiste	EE3300110691	16.06.2015	26.11.2018	7,00%	kvartaalne	1 000	5 000 000
PlusPlus Capital	EE3300110840	25.01.2016	1.02.2019	13,00%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Finora Capital	EE3300110972	22.09.2016	22.05.2019	9,25%	kvartaalne	1 000	1 000 000
Endover Kinnisvara - Vega Residents	EE3300111228	30.05.2017	30.05.2019	11,00%	kvartaalne	100	6 500 000
PlusPlus Capital	EE330011079	20.12.2016	1.10.2019	12,00%	kvartaalne	100	7 000 000
luteCredit Europe A8	EE3300111020	28.11.2016	15.10.2019	14,00%	kvartaalne	100	1 400 000
Creditstar	EE3300111053	1.12.2016	1.12.2019	12,50%	kvartaalne	1 000	15 000 000
luteCredit Europe A9	EE3300111194	12.05.2017	15.06.2020	14,00%	kvartaalne	100	2 000 000

Redgate Capital AS Pärnu mnt 10, Tallinn 10148, tel 66 68 200, bonds@redgatecapital.eu, www.redgatecapital.eu

FONDID

LHV Varahaldus

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a.) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond L, EUR	1,62	1,62	1,62	2,33	2,11	2,64	4,02	4,14	716 071 548
Pensionifond M, EUR	1,27	1,27	1,27	1,42	1,52	1,48	3,33	3,61	87 925 420
Pensionifond S, EUR	1,28	1,28	1,28	1,37	-0,54	-1,50	1,51	2,19	64 507 724
Pensionifond XL, EUR	1,43	1,43	1,43	2,73	3,07	4,34	4,83	5,03	124 582 546
Pensionifond XS, EUR	1,19	1,19	1,19	0,91	-0,42	-0,81	1,52	2,26	20 738 093
Täiendav Pensionifond, EUR	1,65	1,67	1,67	2,88	4,34	6,26	6,31	6,33	14 000 782
LHV Pensionifond Indeks	0,68	0,68	0,68	N/A	0,86	-	-	-	5 504 211
LHV Pensionifond Indeks Pluss	0,69	0,69	0,69	N/A	3,46	-	-	-	1 022 659
LHV Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,78	0,79	0,79	1,58	-0,80	-1,27	0,37	1,01	537 785

LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	11,66	11,77	11,77		3,83	4,84	-8,25	8,48	11 645 498,32
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	10,24	10,34	10,34		9,18	17,57	9,05	5,26	4 145 642,83
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	6,54	6,61	6,61		9,18	17,57	9,05	5,26	-

Nordea Pensions Estonia

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a.) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Nordea Pensionifond A, EUR	1,12	1,12	1,12	6,03	1,21	3,04	3,85	4,17	215 094 112,91
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,96	0,96	0,96	9,15	0,9	4,9	5,52	5,33	29 348 322,55
Nordea Pensionifond B, EUR	1,00	1,00	1,00	3,74	1,14	0,81	2,37	2,72	23 844 575,36
Nordea Pensionifond C, EUR	0,89	0,89	0,89	2,02	0,31	-1,41	1,33	1,81	13 339 163,81
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,50	1,53	1,51	12,15	0,66	7,19	7,03	6,99	10 821 975,04
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,80	0,81	0,80	3,20	0,72	0,43	2,79	2,89	2 395 486,99

Trigon Asset Management

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a.) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Trigon Balti Fond C, EUR	21,67	22,44	22,00	7,37	15,29	21,05	19,58	12,84	3 792 412,38
Trigon Uus Euroopa Fond C, EUR	34,47	35,70	35,00	11,57	25,64	37,07	12,76	13,71	151 951 376,34
Trigon Venemaa Top Picks Fond C, EUR	22,25	23,04	22,59	21,51	-9,17	23,07	12,84	1,45	8 969 542,54

Fondivalitsejate kontaktandmed

LHV Varahaldus AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee

Trigon Asset Management AS Viru Väljak 2, Tallinn 10111, tel +372 667 92 00, www.trigon.ee

Nordea Pensions Estonia AS Liivalaia 45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee

Maaklerifirmade kontaktandmed

LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

üks alus. Lisaks aitas laevafirmal veo mahtu suurendada Megastari liinile tulek jaanuaril lõpus. "Eesti ja Soome vaheliselt liinilt saadav käive kasvas 3 protsenti, seda hoolimata sellest, et liinil on varasemaga võrreldes üks kruvisilaev vähem," ütles Daniil.

Segmentide löikes kasvas nii pardamüügil, kaubaveost kui ka piletitulust saadav käive. Seda vastavalt 5,8, 11,3 ja 6,9 protsenti. "Absoluutarvudes oli käibe vedaja siiski pardamüük," nentis Daniil.

Tiik tõrva

Kivimägi märkis, et teise kvartali tulemused ei kajasta veel Tallinki konkurendi Viking Line'i jõulise laienemise mõju Tallinna-Helsingi liinil. "See mõju on kahtlemata olemas ning seda kinnitab ka juuli reisijate hulk," selgitas ta.

Ka Daniili sõnul peab Tallink Viking Line'iga arvestama. "Tihenenud konkurents on kindlasti üks negatiivsetest faktoritest, mille Tallinkist rääkides silma peal hoida," märkis ta. "Vikingi lisalaev FSTR võib mõjutada Tallinna-Helsingi liinilt saadud pardamüügi tulust." Daniili arvates võib laevaettevõtet ning selle piletitulu ja pardamüüki mõjutada ka üha tõusev alkoholiaktsiis Eestis.

Kasv jätkub

Hoolimata Tallinkit negatiivselt mõjutada võivatest teguritest on LHV ootused laevaettevõttele endiselt kõrged. "Me ei plaani oma ennustustes märkimisväärseid muudatusi," sõnas Daniil. "Praeguses olukorras hindame ettevõtte õiglase väärtuse vahemikku 1-1,1 eurot," ütles ekspert.

Kivimägi suhtub Tallinki tulevikku veelgi optimistlikumalt ja loodab, et Tallinki meeskond suudab negatiivsetest mõjudest tuleneva võimaliku miinuse kuhja tasa teha. "Tallink on tugev, ent muutub veelgi tugevamaks, Megastar on *jackpot*," oli ta veendunud. "Ma ei üllatuks, kui nelja kuu pärast kaupleb Tallink hinnavahele 1,2-1,3 eurot - kui viimaste nädalate pea 20protsendiline hinnatõus suuresti kuulujuttudele, siis teise kvartali tulemused õigustavad tänast hinda igati."

"Positiivsed arengud jätkuvad," oli ka Sõder lootusriikas.

MAJANDUSKASV

Ühendkuningriigi tööstuses valitseb stagnatsioon

Ühendkuningriigi teise kvartali majandustulemustele lisasid pettumust stagnatsioon tööstuses ning kaubandusdefitsiidi suurenemine, kirjutas uudisteagentuur Bloomberg.

Tööstustoodang tõusis juunis 0,5%, mis ületas majandusteadlaste prognoosi. Kasv oli tingitud suurenenud naftatoodangust.

Töötleva tööstuse numbrid jäid samaks autotööstuse toodangu 6,7% languse tõttu. Ehitussektori toodang langes üllatavalt 0,1% ja kaubandusdefitsiit tõusis üheksa kuu kõrgei-

0,3 protsenti oli Ühendkuningriigi majanduskasv teises kvartalis.

male tasemele ehk 4,6 miljardi naelani vähenenud ekspordi ning suurenenud impordi tõttu.

Bloomergi sõnul aitas negatiivseid tulemusi osaliselt kompenseerida suurenenud nõudlus ülemeremaadel. Inflatsioon on kuningriigis kasvanud oodatust kiiremini, millele pole paljudele kasu järele jõudnud.

Teise kvartalis langes tööstustoodang 0,4%, ehitustoodang 1,3% oodatud 0,9% asemel. Teises kvartalis majanduskasv oli poole väiksem võrreldes ELi keskmisega.

ÄRIPÄEV.EE

Tea, mis toimub!



Äripäev
Logistikauudised.ee

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Kuidas end üüriäris kaitsta?

Kuigi seadus soosib paljudel juhtudel üürnikku, pööratakse paragrahvid sageli üürileandja kasuks.



Kuigi minul kinnisvarainvesteeringud puuduvad, hoian siiski jõudumööda silma peal oma investeerimishuvilistel kolleegidel, kes sektoris tegutsevad. Viimati tundsin huvi, kuidas saab üürileandja mõõda nõudest, mis jätab remondifondi maksmise kohustuse talle.

Vastuste saamiseks kompasin turgu, asetades end üüripinna otsija rolli. Nii sain parema pildi, kuidas kinnisvarainvestorid tegelikus elus enda huve üürisuhetes kaitsevad ning millisel viisil üürniku hüved enda kasuks pöörata.

Liida remondifond üüri hinnale

Kõigepealt heitsin aga pilgu võlaõigusseadusesse, mis ütleb, et üürileandja on kohustatud asja üürnikule üle andma sobivas seisundis ja tagama asja hoidmise selles seisundis lepingu kehtivuse ajal. See tähendab, et remontimisega seotud kulude ja heakorra eest vastutab üürileandja ning üürnikult ei saa nõuda kulude tasumist, mis teenivad elamu ja seega omaniku vara säilimise ja parendamise eesmärki.

Kortereid uurides ja üürileandjatega suheldes proovis enamik aga remondifondi kulud jätta üürniku kanda. Juhtides tähelepanu asjaolule, et see pole üürniku kohustus ning seetõttu võiks üürihind remondifondi võrra soodsam olla, kõlas vastuseks, et remondifond on juba üürihinast maha lahutatud. Probleemi lahendaks üürileandja poolt vaadatuna ka mulle pakutud variant, et kui üürnik ei soovi remondifondi tasuda, võib üürileandja üüri hinda hoopis selle jagu tõsta ning seejärel ise remondifondi tasuda – nii oleks juriidiliselt kõik korrektne.

Küll aga on juristid jõudnud seisukohale, et remondifondi maksmist üürniku kohustusena lepingus kokku leppida ei saa, sest see oleks võlaõigusseaduse vastuolus ja seetõttu tühine. Remondifond ei liigitu kõrvalkulude alla, kuna pole seotud otseselt asja kasutamisega. Üürnik võib algselt küll sõlmitud kokkulepet

» Rahapaaigutus Baltic Horizon fondi on minu jaoks piisav panus Balti kinnisvara käekäiku.

investor Toomas

TASUB TEADA

Võlaõigusseadus § 292: Lisaks üüri maksmisele peab üürnik kandma ka muid üüritud asjaga seotud kulusid (kõrvalkulud) üksnes juhul, kui selles on kokku lepitud. Kõrvalkuludeks on tasu üürileandja või kolmanda isiku teenuste ja tegude eest, mis on seotud asja kasutamisega.

Võlaõigusseaduse § 275: Eluruumi üürilepingus lepingupoolte õiguste ja kohustuste ning vastutuse osas seadusega sätestatud üürniku kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.

täita, kuid ta saab hiljem remondifondi makstud summa tagasi nõuda ning sellega investorile kahju tekitada.

Kaitstakse rahavoogu

Lisaks hakkab üüriturul silma, et kinnisvarainvestorid püüavad üha rohkem enda rahavoogu kindlustada ning seetõttu on oluline, et üürnik ei saaks ega tahaks sõlmitud lepinguid kiiresti üles öelda. Seda üritatakse saavutada lepingutasu küsimisega ka juhtudel, kui tehingut ei sõlmita kinnisvaramaakleri kaudu.

“Lepingutasu annab mulle kindluse, et üürnik liiga väikese perioodi järel minema ei taha kolida ning nii hoian kokku uue üürniku otsimisega seotud kulusid,” põhjendas üks üürileandja lepingutasu küsimise vajalikkust.

Ehkki vaatamata veidi väiksemale tulupotentsiaalile, on nii elukondlikkuse kui ka ärikinnisvarasse investeerimisel aktsiate ees oma võlud, alates paremini prognoositavast rahavoost kuni väiksema hindade kõikumiseni, eelistan üüriäris jääda endiselt kõrvaltvaataja rolli.

Rahapaaigutus Baltic Horizonti fondi on minu jaoks piisav panus Balti ärikinnisvara käekäiku – saan veidi intressitulu, likviidsus paistab enam-vähem ega ole ka jäändamist üürilevõtjatega.

Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase investeerimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetuse investeerimismõtteid jagab investor Toomas Äripäeva tagumisel leheküljel ja veebis.

PORTFELL
Kuidas läheb Toomase investeringutel?

päevane muutus

+0,06%

väärtus 285 495,11 eurot
51% aktsiad / 43% raha / 6% võlakirjad

aktsiate päevane muutus protsentides

Tallink	2,70
Olympic EG	0,53
Baltic Horizon Fund	0,29
Statoil	-0,20
Apranga	-0,36
Microsoft	-0,72
Berkshire Hathaway B-aktsia	-0,79
Apple	-0,82
Leroy Seafood	-0,83
Ryanair	-0,93
iShares MSCI Brazil Capped (EWZ)	-1,07

Viimased tehingud

Ostis: 19. juunil 100 iShares MSCI Brazil Capped (EWZ) osakut hinnaga 30,91 eurot osaku kohta. Tehingusumma oli 3091,20 eurot. Teenustasu oli 14,13 eurot.

Müüs: 11. mail 210 Leroy Seafoodi aktsiat hinnaga 47,8 eurot aktsia. Tehingusumma oli 10 043,35 €. Teenustasu oli 15,06 €.

SINU ARVAMUS

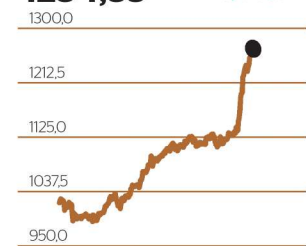
Kommenteeri Toomase investeerimisotsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsimusi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil investor.toomas@aripaev.ee

OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimikirja aktsiate liikumisi.

1254,55 +0,88%



perioodi kõrgeim 1254,55
perioodi madalaim 993,78

BÖRS

LHV: Põhja-Koreal on mõju börsidele

Kindlasti ei tasu alahinnata Põhja-Korea ja USA vahelist konflikt, aga isegi siis, kui sellest peaks eskaleeruma midagi enam kui verbaalsete teravuste vahetamine, siis kindlasti ei ole turgude põhjal näha, et see juhtuks lähitulevikus, kinnitas LHV vanemaakler Nelli Janson.

“Mis puudutab mõju börsile, siis hetkel on käsil väga uudisteväene periood ja antud teema jääb meedias domineerima tõenäoliselt veel nädalateks ja muidugi kasutavad karud olukorda, et kõigi aegade tippudes kauplevat turgu antud uudise valguses natuke alla müüa, aga midagi katastroofilist ma siit küll välja ei loeks,” märkis ta. “Eesti kliendid naudivad ilmselgelt veel suvesooja, sest tehingute aktiivsuse kasvu ühes või teises suunas täheldanud pole.” Ta tõdes siiski, et sõjaliste konfliktide puhul on ikka olnud VIXil (nn hirmuindeksil) põhinevad instrumentid turuosaliste lemmikud ja seda on näha ka juba praegu, sest VIX on paari päevaga tõusnud üle 20%.

PANE TÄHELE

Kulla hind kallines kolme kuu kiireimas tempos Põhja-Korea kriisi tõttu 1288 dollarile.

Gazprom Neft plaanib dividendi suurendada 0,25 dollarile.

Apple'i aktsia tegi kõigi aegade rekordi ja sulgus ülele enam kui 160 dollaril.

BÖRSIKAUBAD

Kütused 10.08

USD	
Nafta IPE, bbl	52,36
Nafta NYMEX, bbl	49,47
Mootoribensiin, t	549,50
Diislikütus, t	486,25
Kerge kütteõli, t	470,25
Masuut (1% väävel), t	319,50
Maagaas Henry Hub, btu, USD	2,801

Põllumajandus 10.08

nael = 453,59 g	
Kohv NYBOT, USC/nael	143,10
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	385,10
Kakao NYBOT, USD/t	2048,00
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	143,75
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	370

VALUUTA

Austraalia dollar	AUD	1,489
Bulgaria leev	BGN	1,956
Hiina jüaan	CNY	7,807
Hongkongi dollar	HKD	9,168
India ruupia	INR	75,208
Jaapani jeen	JPY	128,760
Kanada dollar	CAD	1,492
Korea won	KRW	1341,210
Norra kroon	NOK	9,336
Poola zlott	PLN	4,272
Rumeenia leu	RON	4,574

Värvilised metallid 09.08

USD/t	
Alumiinium LME	1940
Vask LME	6365,5
Plii LME	2374
Nikkel LME	10360
Tina LME	20555
Tsink LME	2829

Väärismetallid 10.08

USD/unts, unts = 31,105 g	
Kuld COMEX	1262,44
Plaatina NYMEX	974,07
Palladium NYMEX	894,25
Hõbe COMEX	16,40

Euroopa Keskpank

Singapuri dollar	SGD	1,600
Suurbritannia nael	GBP	0,903
Sveitsi frank	CHF	1,134
Taani kroon	DKK	7,438
Tai baat	THB	39,021
Tšehhi kroon	CZK	26,157
Türgi liir	TRY	4,146
Ungari forint	HUF	305,370
USA dollar	USD	1,173

ALLIKAS: BLOOMBERG KELLA 17 SEISUGA

BÖRS

Tallinn

aktsia	sulgemishind, EUR	muutus eelm. %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,330	0,00	4 684	-	-8,1%	0,82	0,8%
Baltika	0,285	-1,72	3 513	-	-1,2%	2,51	0,0%
Ekspress Grupp	1,340	-0,74	7 142	9,1	9,1%	0,83	4,5%
Harju Elekter	4,200	-0,94	8 871	2,7	47,1%	1,27	4,3%
LHV Group	10,700	0,00	77 763	14,3	21,0%	3,00	1,4%
Merko Ehitus	9,500	1,82	68 780	22,4	6,1%	1,38	4,3%
Nordecon	1,240	-3,88	108 069	23,1	5,1%	1,17	7,3%
Olympic EG	1,900	0,53	38 020	9,1	29,0%	2,65	5,3%
PRFoods	0,474	-2,07	16 814	41,9	1,9%	0,81	0,0%
Pro Kapital Grupp	2,360	0,00	-	-	-2,7%	1,54	0,0%
Silvano FG	2,690	0,37	9 959	10,7	22,8%	2,45	7,4%
Skano Group	0,560	-6,51	672	-	-23,0%	0,56	0,0%
Tallink Grupp	1,140	2,70	713 344	17,7	5,3%	0,94	2,6%
Tallinna Vesi	12,600	0,00	21 924	11,2	23,8%	2,66	4,3%
Tln Kaubamaja	9,550	0,21	60 802	15,1	15,4%	2,33	6,6%
Trigon PD	0,580	-0,51	2 900	-	-2,1%	1,09	0,0%
Baltic Horizon Fund	1,360	0,29	11 151	-	-	-	-

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud koondkasumi emaettevõtja osa põhjal

Riia

aktsia	sulgemishind, EUR	muutus eelm. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindex	8,25	1,23	5,7	0,6	-
Latvijas Gaze	9,11	-2,46	23,0	1,1	-
Olainfarm	11,50	0,00	13,4	1,6	-
SAF Tehnika	5,47	-0,55	10,6	1,4	-

Helsingi

aktsia	hind, EUR	muutus eelm. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Alma Media	6,80	-2,30	19,4	4,5	2,4
Citycon	2,30	-0,35	16,4	0,9	6,1
Elisa Comm.	35,85	-0,22	18,2	6,5	4,2
Finnair	9,20	-2,65	-	1,8	-
Fortum	14,07	-1,26	32,7	1,0	-
HKScan	3,04	-1,30	-	0,4	5,3
Kesko	44,75	-0,36	26,3	2,2	4,5
Neste Oil	34,96	0,87	-	2,3	3,7
Nokia	5,42	-0,18	-	1,8	-
Ovi	30,00	0,00	17,8	3,0	2,5
PKC Group	23,55	0,00	36,18	3,6	-
Stockmann	7,15	-3,18	-	0,5	-
Stora Enso	11,28	-0,88	-	1,6	-
UPM Kymmene	22,57	-0,35	-	1,5	4,2
YIT	7,05	-0,91	117,4	1,7	3,1

Vilnius

aktsia	hind, EUR	muutus eelm. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,73	-0,36	-	3,1	5,9
Invalda	4,910	0,00	-	-	-
Linas Agro	0,700	0,00	31,5	0,7	-
Panevezio Statybos	1,260	0,80	-	0,6	-
Siauliu Bankas	0,599	1,01	2,9	1,4	-
Snaige	0,350	0,00	-	0,7	-

EUR/SEK ▼
9,5638

EUR/RUB ▼
70,1673

Tallink ▲
+2,70%

Nordecon ▼
-3,88%

LOE VEEBIST

Värsked börsiuudised: www.aripaev.ee/bors
Turuülevaade: investor.aripaev.ee